

ERDÉLYI LAP

HUNGARIA, VII. és Hirlapírók köre
9-11

PEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
IV. évfolyam, 244 (1112) sz. * Vasárnap, 1935 november 17

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Kétszázötven lesz az angol kormánypártok többsége az új parlamentben

MacDonald volt miniszterelnököt régi választókerülete megsemmisítő szavazattöbbséggel kibuktatta. A munkáspárt száz mandátumot nyert a választáson

Tizenegymillió szavazatot esett a kormányra, kilencmillió az ellenzékre

Londonból jelentik: Az angol nemzeti kormány a csütörtökön lefolyt képviselőválasztáson fölényes győzelmet aratott. Veszített ugyan eddigi mandátumaiból, de a várt eredményhez képest a győzelem mégis igen nagy. 615 mandátum közül eddig 600-nak a sorsa dőlt el, s a hátralévő 15 mandátum már semmit sem változtat a kormány győzelmén. A még hátralévő 15 kerület eredményének kihirdetését szombat délutánra helyezték kilátásba.

A mandátumok megoszlása az eddigi eredmények alapján a következő:

A kormánytámogató pártok:

A konzervatív párt 380 (452).

Nemzeti szabadelvű párt 31 (38).

Nemzeti munkáspárt 8 (13).

Nemzeti párt 2 (2).

Független 1 (1).

Az ellenzéki pártok:

Munkáspárt 153 (58).

Független munkáspárt 4 (3).

Ellenzéki szabadelvű párt 16 (30).

Független szabadelvű (Lloyd George pártja) 4 (3).

Kommunista párt 1 (0).

(A zárjelben lévő számok az eddig volt parlamenti erőviszonyokat mutatják).

A kormánypárti tehát összesen 422, az ellenzék 178 mandátumot kapott. A kormánytöbbség 244.

Valószínű, hogy a kormány még a hátralévő 15 mandátum közül is kap néhányat, úgy hogy az új parlamentben körülbelül 250 főnyi többségre lehet számítani.

A különleges angol választási rendszer miatt az egyes pártok mandátumszáma nem áll arányban az egyes pártokra adott szavazatok számával. (A mandátumok megszerzéséhez csak 1-1 kerületben a viszonylagos szó-többség kell. Ha 3 vagy több jelölt van, s ezek együttesen több szavazatot is kaptak, mint akire viszonylag a legtöbb szavazatot esett, mégis ez az utóbbi kapja a mandátumot. A többi ellenfél együttes szavazattöbbsége egy-

szerűen számításon kívül marad). A mostani választásokon az ellenzéki pártokra adott szavazatok száma nem sokkal marad el a kormánypártira leadott szavazatok száma mögött. A kormánypártokra leadtak mintegy 11 millió 200 ezer szavazatot, az ellenzéki pártokra pedig 9 millió 800 ezret.

MacDonaldot összetörte a választás.

A kormány tagjai közül az eddigi eredmények szerint csak Anglia volt miniszterelnöke és a titkos tanács jelenlegi elnöke: *MacDonald* és fia: *Malcolm MacDonald* gyarmatügyi miniszter bukott meg. *MacDonald* mint összetört öreg ember tért vissza Londonba választókerületéből.

MacDonald bukása páratlan az angol politika történetében. Az az irányzat, amelyet ő teremtetett meg és segített hatalomra: a nemzeti koalíció, fölényes győzelmet aratott, míg ő maga megbukott. *MacDonald* egyelőre befejezte politikai pályafutását és azzal a tervvel foglalkozik, hogy teljesen visszavonul a politikától. A volt miniszterelnök mintegy 20 ezer szavazattal maradt le *Shimwell* munkáspárti jelölttel szemben.

Eden népszövetségi miniszter 24 ezer szó-többséggel kapott mandátumot.

Érdekes választási eredmények.

Az ellenzékiek közül érdekes *Lansbury* megválasztása, aki — mint ismeretes — azért mondott le a munkáspárt vezetéséről, mert pártjával szemben ellenezte az Olaszország elleni megtorlást. Megbukott a választáson *Baldwin* miniszterelnök fia: *Oliver munkáspárti programmal* és megbukott *Churchill* fia. *Randolf* is, szélsőjobboldali konzervatív programmal. Míg maga *Baldwin* és *Winston Churchill* is nagy többséggel kapott mandátumot, természetesen más-más programmal. — *Lloyd George* és leánya is bekerült a parlamentbe, de megbukott az ellenzéki liberálisok vezére, *Sir Herbert Samuel*.

A pártvezérek nyilatkoznak az eredményről

Baldwin miniszterelnök a választások eredményét királónak tartja. A választók — úgy mond — megbízást adtak a kormánynak, hogy folytassa munkáját a nemzet újjáépítése és a világbéke érdekében. A kormány mindent meg fog tenni, hogy az ország bizalmát igazolja.

Lloyd George kijelentette, hogy figyelembe véve azokat a körülményeket, amelyek között a választásokat lefolyatták, a liberálisok nagy veszteséget nem tartja meglepőnek.

Attlee őrnagy, a munkáspárti ellenzék vezére, nagy meglepedését fejezte ki a munkáspárti mandátum-nyeresége fölött, mely ugyan még nem közelíti meg az 1929. évi csúcshatószámot, (akkor 287 mandátumot kapott a mun-

káspárt), azonban mégis egyszerre száz főnyivel nagyobbá tette a munkáspárti oldalt. — A munkáspárt — mondotta *Attlee* őrnagy — teljes bizalommal tekint az új parlament munkásságára, mert tudja, hogy a nemzetnek milyen nagy része támogatja.

A leőregőbb választó.

A választásokkal kapcsolatban mint érdekességet jegyzik fel a lapok, hogy az angol választás legidősebb szavazója egy 104 éves ember volt, aki a munkáspártira adta le szavazatát. Mint maga mondotta a hírlapíróknak, 1856-ban szavazott le először életében, akkor *Disraelire*.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Az EMKE múltja és jövője

Néhány nappal ezelőtt „Az ötvenéves EMKE” című cikkünkben szólottunk az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesületről, melyet 1885-ben hívott életre az akkori erdélyi magyar társadalom szorgoskodása, s melynek megújított alapszabályait most a román állam hatóságai is jóváhagyták. Így ez a régi köz-művelődési szervezetünk az állam beleegyezésével a magyarság kisebbségi sorsra jutása között is munkába kezdhet, s eddigi ötven éve után hivatva van arra, hogy a művelődésünkért való készségeinket továbbra is szervezze, összetartsa és fejlessze. A megújuló régi egyesület most vasárnap, november 14-ikén tartja azt az „első” rendes közgyűlést, melyen az új alapszabályokhoz képest megkezdheti működését, megállapíthatja munkatervét és kioszt-hatja kinek-kinek a munkát.

A régi egyesületet ebbe az új korszakba az EMKE fáradhatatlan alelnök-főtájkára, *Sándor József* szenátor segítette át, ki a személyes utánjárások özönével, a meggyőzőesek és felvilágosítások gazdagon ömlő lelkierejével hatott arra, hogy az egyesület multbeli működését a jelenben is helyesen lássák. Ugyancsak ő volt az, aki a saját szenatori fizetését is áldozta arra, hogy az egyesület adminisztrációját addig is fönntartsa, amíg az elismertetés iránti hivatalos eljárások évtizednyi időre folytak. Multkori cikkünk óta alkalmunk volt arra, hogy ennek a nagyérdemű *Sándor József*-nek egy hírlapi beszélgetését olvashassuk, mely igen sok megragadó részletet foglal magában úgy a multra, mint a jövőre nézve.

Ami különösen a közelmúltat, az elismer-tetésért folyó küzdelmet illeti, *Sándor József* szenátor elmondotta, hogy amikor a parlamentben és a sajtóban heves támadások érték az egyesületet, hogyan adta meg azokra a legméltóbb választ néhai *Popovici József* egyetemi tanár magában a képviselőházban, *Popovici* két esztendőn át lelkiismeretes módon áttanulmányozta az EMKE egész levéltárát, s a multra vonatkozó összes adatokat ilyen tanulmányozás eredményeként tartotta meg képviselőházi beszédét, mellyel védelmébe vette a meghurcolt egyesületet. „Abban a beszédben, — mondja *Sándor József*, — melyet a *Monitorul Oficial*-ban bárki ma is elolvashat, *Popovici* egyetemi tanár kijelentette, hogy az EMKE sohasem gyűlölködött, sohasem volt ellensége a románoknak, hanem mindig általános emberi szellemben működött és tett a magyarságért. Még pedig csupán társadalmi uton szerzett pénzből és sohasem állami javadalmazásból támogatta a magyar ügyet.”

Valóban érdekes volt az EMKE-ben szervezett magyar társadalomnak ez a függetlensége az állami javadalmazásoktól. Nemhogy az egyesület kapott volna állami segélyezést, hanem ellenkezőleg, az egyesület volt az, aki az állami, községi és telekezeti iskolák felépítésére segélyt adott. Sőt nemcsak segélyt adott, hanem teljesen magára vállalta az iskolák építési költségeit, s igen soknál a további fenntartások költségeiről is gondoskodott. Mikor az egyesület 1911-ben az 5 huszonöt éves működése évfordulóját ünnepelte, már akkor rámutathatott, hogy 268 népiskolát, s 77 óvodát hozott létre, 118 szegény egyházközség lelkesízi javadalmait pótolta, mielőtt még az állam a papi fizetés-kiegészítésekkel jött volna. Alapította és fenntartotta a földműves iskolát, 90 ezer aranykorona összegben osztott ki tanulmányi ösztöndíjakat, 47 ezer aranykorona értékben adott ki jutalmakat a legbü-gőbb néptanítók részére, 100 ezer aranykoronát fordított jótékony és emberbaráti célokra,

Most kezdődik a nedves, hideg időjárás

Kellő időben védje meg a bőrét NIVEA-crémme!

Nincs más oryan bőrápoló krém, amely Euceritet tartalmaz, s ezért pótolhatatlan a Nivea crém.

NIVEA-CRÉM DOBOZBAN ES TUBUSBAN Let 16.- = 72.-
NIVEA-OLAJ Let 24.- = 75.-

340 községben 109 ezer felnőtt egyén részére rendezett írás-olvasási tanfolyamot, 222 községben létesített népkönyvtárat (269 ezer kötettel) és 25 katonai parancsnokságnál a katonák részére is népies könyvtárakat állított. A népművelődés gyarapítását szolgálta az a, hogy 154 községben létesített népdalos köröket, s azok részére 19 ezer kötet népdaloskönyvet adott ki.

Ezen a szorosabb értelmű néptanításon és népnevelésen kívül az EMKE jelentős áldozatokat hozott azzal is, hogy műveket íratott, a vidéki színészetet segítette, irodalmi egyesületet hozott létre, a képzőművészet elősegítésére adományokat rendszeresített. Erdekés alkotása volt a turistaság megszervezése az Erdélyi Kárpát Egyesület útján, melyet — mint egy 1913. évbéli EMKE-nyomatvány mondja — a nemzetiséghez való közeledés jelvényül hoztunk létre.

Persze ennek a sokféle ágazó kulturális jötevésnek anyagi megalapozás kellett, még pedig igen jelentékeny. Az EMKE a tagdíjakkal, az alapítványozó készség fölébresztésével, a gyűjtések ezernyi ötletességével gondoskodott arról, hogy megfelelő pénzalapokat és vagyont gyűjtsön össze. Mindenütt dívatások lettek az Emke-bálok, aztán az „Emke” név jóhangzása úgy elterjedt, hogy üzletek is szereték a maguk megjelölésére alkalmazni. Így voltak Emke-drogeriák, Emke-kávéházak, Emke-gyufa stb. A társadalmi áldozatkészség pedig olyan tényekben is kiragogyott, amilyen volt a gróf Kun Kocsárd adományozása, melyvel az 1892. év folyamán egyszerre félmillió aranykorona értékű alapítvánnyal gyarapította az EMKE vagyonát.

Az 1912. évben közel négymillió aranykorona összegű volt ez a vagyon, ami ma százhatvanmillió lejelle volna egyenlő értékű. Az arany értékét azonban az egykori magyar pénzből elvitte a világháború utáni összeomlás, s az EMKE csak hadikölcsönkötvényekben kétféle aranykoronáját veszítette el. Az egyesületnek majdnem háromezer holdas mintagazdasága a földreform útján került fölözletésre, s ami pármillió leji összegű készpénzvagyona még megmaradt, az a bankok bukásával lett

semmivé. Sándor József szenátor mondja az említett hírlapi beszélgetésben: „Az egyesület, mint köztudomású, anyagilag tönkrement. Ezen a téren tehát, sajnos, mindent előlről kell kezdenünk.” És kifejezi még Sándor József azt a reménységét, hogy talán a mai szegénységben is akad huszezer olyan emberbarát, aki az egyesületbe alapító tagként belép és vállalja azt a kötelezettséget, hogy öt éven át évi 200 lejt az egyesület pénztárába befizet. A rendes tagsági díj is csak évi ötven lejt, ami elég csekély ahhoz, hogy a mai gazdasági válság idején is kellőszámu rendes tag iratkozzék be az egyesületbe.

Mindent előlről kezdeni. Valóban ezzel a

Száznál több városi tisztviselő vesztette el hivatalát

Timișoara. Saját tud. November 15-e, amely naptól annyi városi tisztviselő és alkalmazott rettegott, elérkezett. November 15-ével becsátottak el ugyanis — mint ismeretes — száznál több városi tisztviselőt és alkalmazottat. Azon a címen, hogy megbuktak a nyelvvizsgán. Valamennyien fellebbeztek ugyan, de csak egynehányan kerülhettek eddig a revízióbizottság elé. Az utóbbiak közt voltak már többen is, akikről a bizottság megállapította, hogy a szolgálatukhoz szükséges nyelvismerettel rendelkeznek s így állásukban való visszahelyezésük is el lett rendelve. Sőt a legutóbb igen érdekes elvi jelentőségű határozatot is hozott a revízióbizottság. Franzen Vilmos városi tisztviselőről, akit a revízióbizottsághoz delegáltak, már annakidején szolgálattételre megállapította a bizottság, hogy a nyelvvizsgán hatos osztályzatot kapott. A bizottság erre kimondta, hogy a hatos osztályzat annyit jelent, hogy az illető megfelelt a nyelvvizsgán s ezért nem is lehet kitenni őt az állásából.

A timișoara városi tisztviselők érdekében ismételt intervensiót Willel József dr. magyar-párti képviselő Juca belügyi alminiszternél, aki

gondolattal kell az EMKE mostani új korszakának megindulnia. Es ennek a gondolatnak tömegérzést, tömegakarattá kell válnia, hogy közművelődésünk ügyét anyagilag megalapozáshoz juttathassuk. Ennél az anyagi megalapozásnál is lényegesebb az, hogy társadalmi megalapozást adjunk közművelődésünknek, s a tömegek összetartását erre a célra tudjuk megszervezni. Most már nem számíthatunk arra, hogy gyűjtések, üzleti hajlandóságok és nagy anyagi alapítványok siethenek az EMKE vagyoni gyarapítására. De a szegénységben is, vagyonok gazdagsága nélkül is lehetünk egymás segítségére, hogy a szellem, a lélek, a felvilágosodás szükségét kielégíthessük. Az értelem és érzés magas színvonalát, a tiszta látást és az ebben való öntudatosságot így közös kincsestehetjük magunk között. Ennek a gyakorlati módját kell az EMKE-nek a maga mostani új korszakában megtalálnia. Azonban ezt az EMKE-t nem tekinthetjük úgy, mint valami magunkon kívül álló lényt, s nem várhatjuk úgy tőle, hogy csodákat tegyen. Hanem magunknak kell EMKE-részekké válnunk, s így kialakítanunk azt a nagy kulturális egységet, mely annál elevebben tud hatni és mindenüvé elérni, minél többen vagyunk benne, s minél többen érezzük át a lelki megmaradás és fejlődés óriási életszükségét.

Hinnünk kell benne, hogy ezt meg tudjuk cselekedni, s hogy így közművelődésünk közéletét újból előlről tudjuk kezdeni. Előlről és alulról. Önhittség nincs ebben a hitben, csak önbizalom.

a legutóbb kijelentette, hogy egy Tomescu nevű vezérfelügyelő felülbírálni fogja az ügyet. Tomescu vezérfelügyelő már hosszabb ideje végzi ellenőrző munkáját a városnál.

A Magyar Párt nevében és megbízásából Gyula János dr. alelnök ismételtlen igyekezett a vezérfelügyelőnél intervensiót sőt a helyzetéről informálni. Eddig azonban nem sikerült a vezérfelügyelőhöz jutni. Közben a városnál kijelentették, hogy

a belügyminiszterium máris jóváhagyta az elbocsátásokat.

Coman Agoston időközibizottsági elnök Bucureștiben tartózkodik, ezért Table Nicolae dr. főjegyző Bucureștiből kért utasítást arról, hogy mi a teendő az elbocsátottak ügyében, tekintettel arra, hogy november 15-e elérkezett.

Közölték vele, hogy a város határozatát végre kell hajtani.

Ezért aztán közölték az érdekelt kisebbségi tisztviselőkkel, hogy november 16-án már ne jöjjenek hivatalukba. A villamosvasut alkalmazottainak már 14-én, csütörtökön kellett leszerelniük.

Abádon párbaj lesz

Irta: Bodor Aladár

— Az ön magatartása illem és tisztesség-tudás tekintetében nem elégíti ki az uri modorról táplált véleményemet, miért is ilyen egyénnel egy-társaságban nem időzhetek.

— En pedig sajnálom, hogy önt eddig bizalmamba fogadtam, de önről csakhamar lepattozott az ildomoság felületes zománca és kibujt alóla a neveletlen, lelki műveltség nélküli lény!

Ezek a sértések valóban olyan súlyosak voltak, hogy utánuk nem is következhetett más, mint súlyos lovagias ügy. Az egész társaság elképedve meredt az ellenkező ajtókon súlyos léptekkel távozó Csák Zoltán és Somodi Sanyi alakja után, a mamák még el is sápadtak. Csak Esztikének az arca ragyogott boldog megdicsőültségben, mert hiszen tudta és mások is sejtették, hogy a két eddigi jó barát tulajdonképpen Esztikéért vesztett össze, Esztikéért fogja összemérni gyilkos fegyvereit.

A fiuk közül néhánynak arca legott komoly méltóságot öltött, mert sejtették, hogy vagy Zoltán, vagy Sanyi őket fogja megbízni lovagias ügyének lefolytatásával. A zsúr ma aránylag korábban oszlott szét, izgatott hangulatban, utána pedig egy órával már ott ült a

negy megbízott párbajsegéd a Kisszutykos sarkasztalánál, komoly tárgyalásokba merülve.

— Mit parancsolnak kérem, sört? Bort? — lejtett hozzájuk a kíváncsi pincér, aki a tárgyalás komoly külsőségeiből maga is párbajszimatolt és mert maga is temperamentumos ifjú volt, borzasztóan szeretett volna megtudni egyetmást.

— Ugyan mit, sört meg bort mostan, ne lábatlanokdjék fiatal barátom, nem érünk mi most rá ilyesmire! — intette le Rácz János vezetősegéd a pincért, majd mikor az ellejtett, gyöngéd magyarázattal csillapította le társait! fiuk, Zoltán is, meg Sanyi is, tudjátok, ugy vannak jelenleg, mint a templomögere, hát ne költjük a pénzüket sörre-borra, ilyen szokásos alkotmányos költségekre, bármennyire jogos is részünkről az ilyesmi.

— Helyes, helyes, kiméjük a fiukat! — helyeselt a többi három megértő gyöngédséggel. Csak Cséka Tóni, akit társai Sztalinnak neveztek, csak ő nem tudta elrejténi savanyu arckifejezését és néhány száraz kortyot nyomott le kiálló ádamesutkájával.

— A dolog úgy áll, fiuk — folytatta Rácz János, mint vezetősegéd — amennyiben tőlünk függ, mi szeretnők minél békésebben elintézni ezt a kinos ügyet, mert hiszen mi szeretjük mindkettejüket, a fene a pofájukat a marhának, meg hát alapszabályuk mindíg is jóbarátok

voltak, az a taknyos fruska az oka az egésznek, na, csak lennék az anyja helyében!... Na, de a helyzet mégis csak úgy áll, hogy a sértések mérve olyan súlyosak, hogy ezt aligha lehet csak úgy sundámbundám...

— Eh, mit! — legyintett Sztalin — egy kis kaszabolás, félsúlyos kardokkal, nem tesz az olyan nagy kárt bennük! Hanem egy-egy fél-liter kadarkára mégis csak telhetett volna! Aki lovagiaszkodik...

— Uraim, ez nem szempont! — vágott az asztalra súlyosan Rácz János.

Tovább tanakodtak, hanem az eredmény mégis csak az lett, amit Sztalin indítványozott. Félkőnnnyű lovagias kardok, bandázs csuklón, nyakon és hason, első vérré...

— Nyavalyát! Végkimerülésig! Öneik is ez az intenciójuk, bizonyosan tudom! Megsértődnek, ha első vérré eresztjük őket!

— Egyébként legyen hát végkimerülésig, hiszen úgy is tőlünk függ, mikor lépünk közbe.

— Parancsolnak valamit az urak? Sört? Bort? — szemtelenkedett oda megint az ifjú pincér és Sztalin megint várakozóan meredt Rácz Jánosra.

— Hozzon tintát, tollat, Papiros van nálam.

Kiteregette a tárcájából elővett iv papiros,

Megválasztották a parlament két házában az elnöki kar tagjait

Bucuresti. Saját tud. A parlament ünnepélyes megnyitása után többségi értekezlet volt, amelyen **Tatarescu** szolidaritásra hívta fel a kormánypart tagjait és gúnyos szavakkal cáfolta azt a híresztelést, mintha közte és **Bratianu** Dinu között nem volna teljes egyetértés.

Bratianu a ház tisztikarának megválasztására vonatkozólag közölte a pártvezetőség óhaját és bejelentette többek között, hogy **Leonte Moldoveanu** nem óhaját többé a szenátus elnöke lenni s helyette **Dimitriut** választják meg.

A képviselőházi alelnöki tisztségekre való jelöléseknél azonban vita fejlődött ki. A hatodik alelnök, **Corneanu**, aki a Bánságot képviselte az elnökségben, a mult ülészakban visszalépett s helyét **Bratianu Berceanuval**, a feloszlott „H” csoport képviselőjével akarta betölteni. **Lepedatu** miniszter kérte, hogy ezt a helyet továbbra is tartsák fenn a Bánságnak.

A vitát e kérdés körül **Tatarescu** zárta le, aki kérte, hogy mindenki adja a fegyelem tanujelét.

A délutáni képviselőházi ülés előtt **Bratianu** személyesen közbenjárt **Berceanu** érdekében és kérte a többségeket, válasszák meg alelnököknek. A szavazás azonban mégis meglepetést hozott: **Saveanunak közfelkiáltással való elnökké választása után** az alelnökök megválasztására került a sor s a **Bratianu** által javasolt öt jelölt: **Fotino, Barca, Rie Djuvara, Iustin Stanescu és Tiberiu Mosoiu** (Oradea volt polgármestere) megkapták a szükséges szavazat-többségeket. **Berceanura** azonban csak 89 szavazatot esett, a szükséges 91 helyett s így a szavazást ma meg kell ismételn.

Bratianu jelöltjének ezt a kudarcát az erdélyiek egységes állásfoglalására vezetik vissza, akik megkövetelik, hogy ezt az alelnöki tisztséget bánsággal és erdélyivel töltsék be.

A szenátusban is kirobbant a harc az erdélyi érdekek védelmében, miután elnököknek a távozó **Leonte Moldoveanu** helyébe **Dimitriut** választották meg. Az erdélyi képviselő **Boieriu** helyébe **Banescu** cluj-i egyetemi tanárt javasolták egyesek, akik azonban az erdélyiek, noha több, mint tíz éve Cluj-on él, nem ismernek el erdélyinek. Végül mégis **Boieriu** győzött 86 szavazattal a **Banescu** 77 szavazatával szemben.

A kompromittált **Tony Iliescu** volt alelnök helyére **Stefan Ioant** ajánlotta **Bratianu** de a többségiek tanácsára **Stefan Ioan** a szavazás előtt visszavonta jelöltségét s így **Sandulescu** szenátort, az újságírószervezet elnökét választották meg alelnököknek. A többi alelnökök: **Alimanisteanu, Purcareanu, Ciugireanu** és **M. Jackmann**.

aztán hozzáálltak a jegyzőkönyv első részének megfogalmazásához.

— Még egyet, fiuk! — szölt utána **Rác** János. — En ismerem a felek pillanatnyilag nyomasztó anyagi körülményeit...

— Nna, az a „pillanat!”
— Száját befogni. Sztalin, te sem volnál jelen pillanatban hasonló helyzet esetén...

— De én nem párbajozok! És nem udvarolok!

— Szóval legyünk rajta, hogy a felek ezt az ügyet minél szerényebb kiadásokkal uszassák meg. A kardok megvannak még a Fűzi-párbaj óta, azokat nem kell köszörülni...

— Majd én kismirglizem kissé — ajánlkozott az egyik.

— Helyiségül ott van a laktanya tornaterme! — vélte a másik.

— Nem alkalmas. Ugyanis ilyen esetekben tíz pengő használati díjat kell fizetni nem tudom milyen jótékony célra. Aztán, ha esetleg föl kell utána mosatni a padlót, az is pár pengő.

— Ötven fillér is elég egy mosónőnek.

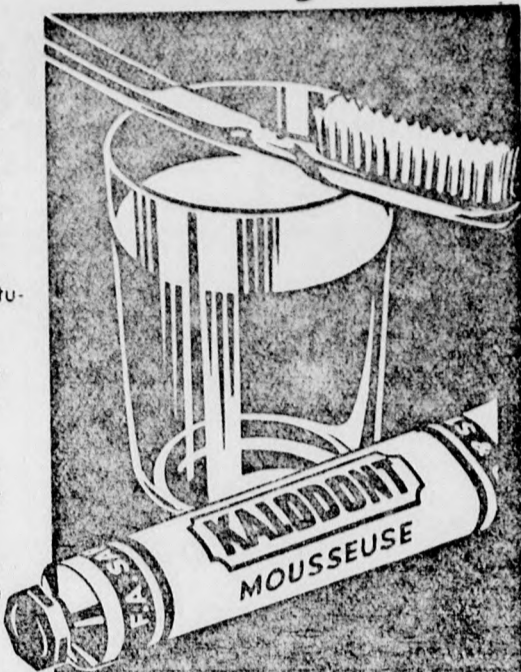
— Meg lehetne tartani az egészséget a szabad természet kebelén. A liget végében. Ha pedig odacsődülnek, majd szétfozunk köztük.
— Hát menjünk ki mindnyájan gyalog,

KALODONT tanácsolja Önnek ma: 2 x naponta --- ex helyes!

Mindenki előtt ismert tény, hogy a fogak között fennakadó ételmaradékok — a száji cca 37 fokos hőmérsékletében — 10-12 órán belül erjedésbe mennek át. Tehát nyilvánvaló, hogy nem elegendő fogainkat egyszer egy nap mosni, kétszer egy nap és rendszeren, ez a helyes!

És sose feledje el, hogy a Kalodont 3 kiváló tulajdonsága biztosítja a helyes fogápolást:

1. a speciális fog-és száj-zsappan enyhe habja alaposan megtisztítja a fogakat, ot is ahová a fogkefe nem juthat el;
2. a különlegesen finom tisztító anyag kifejtésli a fogzománcot, anélkül hogy azt megtámadná;
3. a Dr. Bräunlich által összeállított Sulfurizin-Oleat fokozatosan távolítja el a fogkövet és megakadályozza az újra képződést.

KALODONT

FOGKÓ ELLEN

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

A nagyvárosok választási eredményei közül a munkárpárt Londonban 11 mandátummal szaporította képviselőinek számát, Manchesterben pedig 4 mandátumot hódított vissza a konzervatív párttól.

Mint az eddig közölt eredményekből is látható, az új angol törvényhozásnak egy kommunista tagja is lesz. **Gallacher** személyében, akit a skóciai Fife kerületben választottak meg. Ez a választás is, mint a régebbi angol választások, a két nagy párt harcának jegyében zajlott le, míg a kisebb pártok teljesen lemorzsolódtak.

Mérleg a nyereségekről és veszteségekről.

Az egyes pártok által a választás során elért nyereség, illetőleg veszteség a következő:
A konzervatív párt nyeresége 8, vesztesége 80.
Nemzeti liberális párt: nyereség 2, veszteség 7.
Nemzeti munkárpárt nyereség 1, veszteség 7.

Független nemzeti párt: nyereség 1, veszteség 2.
Az ellenzéki pártok közül:
A munkárpárt nyeresége 97, vesztesége 4.
Liberális párt: nyeresége 3, vesztesége 14.
Független munkárpárt: nyereség 1.

Átalakítják az angol kormányt

Londonból jelentik: A választások lezajlása után a kormány átalakításának kérdése került az érdeklődés homlokterébe. Tekintettel azonban a kormány győzelmére, nagyobb változásokra nem számíthatnak. Valószínű, hogy öt miniszteri tárca cserél gazdát: a tengerügyi, a légügyi, és a gyarmat- és hadügyi miniszteri tárca és az államtanács elnöksége. Az átalakítás valószínűleg még a jövő héten megtörténik. Szó van arról is, hogy a népszövetségi miniszteriumot eltörlik és Edennek a gyarmatügyi, vagy tengerészeti tárca átadásának kérdése is, mert Halifax hadügyminiszter vissza akar vonulni.

— Nyolc pengő az orvos; a bandázs, az is valami csekélység.

Csák Zoltán fölényesen legyintett. Aztán a segédek távozta után hozzáállott, hogy ezt a csekélységet valahonnan fölhaajtsa. Fájdalmasan tapasztalta, hogy a társadalmi érteket főleg Fűzi-párbaj nagyon elsekélyesítette. Vagy persze, az általános világgazdasági helyzet is hozzájárul. Hogy azok a marha népszövetségi-gek ott Genfben nem tudnak már meg-egyezni!

Másnap délelőtt a liget végében már tizenegykor ott állt Csák Zoltán segédeinek kocsija. Az orvost is hozták, míg Csák Zoltán valóban helyesebbnek találta, hogy föltűnés kikerülése végett maga majd csak gyalog fog eljönni.

Befordult a másik irányból a Somodi Sanyi két segéde is, szintén az orvosokkal. Somodi Sanyi is majd csak gyalog jön.

Bájos, merengő őszi idő volt, ökörnnyál uszott a halványkék égen. Az embernek a mulandóság gondolata muzsikál ilyenkor a szívében.

— Disznóság ennyit kénst! — káromkodott leleplezetlenül Sztalin, mikor az óra már feltűntek mutatót.

— Bocsanat fiuk, de nekem ki kell jelen-tenem, hogy az én időm pénz! — dűnyögött a Sanyi orvosa, újra is megtörlgetve a kirakott műtő-szerszámaikat.

Nemsokára magán Rác Jánoson is lát-

különböző irányokból, akkor minden föltűnés kikerülünk.

— Azt már nem! Kocsi muszáj. Két kocsi. Ezt mi magunk előlegezhetjük nekik. Végül is: lovagias miliőről van szó.

— Na, de főleg: ott vannak az orvosok. Mind a két orvos, aki számbajöhet, kijelentette, még a Fűzi-párbaj alkalmával, hogy ők még a párbaj megkezdése előtt a markukba követelik a tíz-tíz pengőt. Különben össze-csomagolnak és otthagyják az egészséget.

— Hohó, az orvosok először is mindnyájunknak barátai, a feleknek is. Aztán különben is, a mai árcsökkenési irányzat idején, amikor mindenütt letörik a mammutfizetések...

— Hát kapnak mondjuk: nyolc-nyolc pengőt!

— De ezt aztán kerítsék elő akár a föld fenekéből is!

— Jól van, megmondom nekik, majd valahogy előkerítik

Ezzel fölszedelőztek és kétfelé mentek, hogy értesítsék a feleket.

A felek fagyos arccal hallgatták a föltételeket, tulságosan enyhének tartották a párbaj föltételeit és sokallották a bandázst.

— Mennyibe kerül az a bandázs? — kérdezte Csák Zoltán

Női-, férfi-
és gyermek

CIPŐ divatkülönlegességek
az őszi- és téli szezonra
dús választékban

Az 1935. évi hó-
és sár-cipő divat-
ujdonságai.

MUHARY

cipőáruházban
Oradea. Biv. Reg.
Ferdinand No. 9.

A legöregebb fővárosi hordár magyar iskolába járt Bucurestiben,

de Amerikában tanult meg tökéletesen magyarul

Bucuresti. Saját tud. A Calea Victoriein, a Splendid-szálloda környékén nagy fehér szakállú hordár ácsorog vagy üldögél kis háromlábú tábori székén, amivel egy idő óta könnyíteni igyekszik mesterségén. Téli hidegben, nyári kánikulában egyaránt kitartóan ott ül megszokott helyén. Hozzátartozik már az utca képéhez úgy, mint a szomszédos Ateneum kertjének távlatához a haza nagyjainak szobrai, úgyhogy valósággal hiányérzet fog el, ha arrajártamban nem láthatom ott kopott piros sapkájában, amelyre a 126-os szám van varrva s ha nem cseng felém érces, barátságos zamatoosan magyar köszöntése:

— Jó napot kívánok.

A legöregebb bucuresti hordár.

Régi ismerősöm az öreg. Ha nagyritkán hordár-munkára van szükségem, az ő szolgálataihoz folyamodom, nemcsak azért, mert még ma is fürgén és buzgón végzi feladatát s úgy ismeri Bucurestit, mint én a tenyeremet, hanem azért, mert magyar ember ő is.

A napokban ismét adtam valami megdizást neki, s mikor dolgát végezve bekopogtattam hozzám, helytel kinttam s elbeszélgettem vele a régi Bucurestiről, meg az ő életéről. Sohase hittem volna, hogy ennek az egyszerű aggastyánnak ilyen nagy, izgalmas regénybe illő multja van.

— En vagyok a legöregebb hordár Bucurestiben, — dicsekedett — 1855-ben születtem,

szólt a méltatlankodás. Így megvárakoztatni az embert!

Háromnegyed tizenkettőkor jött Csák Zoltán takarítónőjének kis meztelű leánykaja. Levélkét hozott Rácz Jánosnak. Valamennyien önfelédten odatulultak az olvasására.

„Drága Jánosom, borzasztóan szegényem, de mit tegyek, abszolút nem tudtam pénzt kapni, még Józsefnél is próbáltam pedig. Kérlek, halasszátok el a dolgot egy kis időre, remélem, pár nap múlva megtarthatjuk. Ülöl Zoltán.”

Rácz Jánosnak az inai táncoltak az összeszorított állkapcsán. Ilyen blamázs!

Már éppen köszörülte a torkát, hogy előterjeszti a dolgot, valamilyen állandókkal, hogy megbízója hirtelen beteg lett, orvosi bizonyítványt hoz, satöbbi, mikor jött Bolond Laji, a piros zsebkendőjébe rejtett levéllel, amit Somodi Sanyi küldött.

„Bocsássatok meg, — szólt a levél, — de nincs, nincs és nincs! Az embernek kétségbe kell esni! Halasszátok el a párbajt bizonytalan időre, pár napra, majd valahogy igazolom.”

Segédek és orvosok alszondesedve pakoltak össze.

— Majd megfogalmazzuk valahogy azt a jegyzőkönyvet, — mondta Rácz János eszondesen.

Fölültek a két kocsi.

— Hát én ingyen hoztam a levelet? — nyafogta Bolond Laji hangosan.

— Nesze, nyavalyás — mondotta Rácz János és előkelő mozdulattal odalökött neki husz fillért, miközben a kocsik délcegen elhajtottak.

itt, a Calea Victoriei 165. szám alatt. Az apám Alexandru Cocorescunak,

Cuza-Voda főpohárnokának a kocsisa volt.

Kergetőzés Csikágó és Bucuresti között

— A fehérsépek tettek tönkre engem... Ők csináltak világsavargót, koldust belőlem. Volt nekem itt Bucurestiben szép jószágom, jó jövedelmem. Erdélyi magyarnak adtam szállást jó pénzért a saját házámban. De nem bírtam ki az életet a feleségemmel... Iszákos volt. Mindhiába mondtam neki: „Róza Róza, ne igyál annyit, hiszen én is szeretem az italt, de nem iszom meg az eszemet, hanem a bort iszom meg”. Ő azonban nem hallgatott a szép szóra. Elviselhetetlenné tette az életemet... Akkor, hogy szabaduljak tőle, elmentem Amerikába. Rendes megélhetést hagytam itthon az asszonynak, de ő nem nyughatott: utánam jött Csikágóba. Itt se volt hát tőle maradásom, pedig jól ment sorom, egy sörgyárban dolgoztam, csupa magyarok közt, majdnem nyolc esztendeig.

Visszatértem megint Bucurestibe, a fehérséppel együtt, de csak nem javult semmit az életünk. Két év múlva egy másik asszonnyal mentem hát ki Amerikába. Mégse tudtam lerázni az elsőt: egy szép napon megint feltűnt Csikágóban. En azonban most már semmiképp sem akartam vele élni: a második asszonnyal szöktem vissza Bucurestibe. De ismét csak rosszul ütött ki a kergetőzés Bucuresti és Csikágó között. Az első asszonynak sikerült anynyi pénzt összegyűjteni, kéregetni, hogy megint haza utazhatott. Annaira tönkremenve, lezüllyve érkezett meg, hogy már nem húzta sokáig. Visszament Erdélybe a falujába s ott meg is halt.

Ekkor törvényesen összeálltam a második asszonnyal. Jól éltem vele, biztosítani akartam a megélhetését halálom utánra is, azért, egyszerűség okáért, adásvételi szerződéssel az ő nevére írtam a házamat. Ennek a butaságnak vagyok a koldusa. Mikor az asszonynak a kezében volt az írás, egyszerűen útra tett engemet. Maradtam hatvan egynehány éves fejjel úgy, mint az újjam. Azóta vagyok hordár. Most ott lakom, ugyanabban az utcában egy kis bérelt szobában, ahol háztulajdonos voltam valamikor. Az én volt házam ma már egy fél milliót is megér. De megbüntette az Isten a fehérsépet is: Első urától való könnyelmű fia evertte a házam vételárát, nyomorba jutott, megvakult és megsüketült és mint útszéli koldus halt meg néhány évvel ezelőtt odahaza, Odorhei megyében...

A régi Bucurestiről

— Sok volt itt a magyar már az én gyermekkoromban is. Es nagy becsülete volt a magyaroknak, mert mindenki tudta róluk, hogy becsületes, bátor és munkás emberek. Eleinte inkább csak a hétfalusi csángók jutottak el Bucurestibe, mint afféle vásáros szekeresek. Nyolcvanaszekerrel is hozták Erdélyből a portékát a bucuresti vásárookra s üres szekérral és két lóval tértek vissza, de gyakran még maguk a csán-

Jól emlékszem, 11 éves voltam, mikor — 1866-ban — lemondatták Cuzát. Derék ember volt, az apám sok jót mesélt róla. Nagyon szerette és becsülte a magyarokat.

— Hogy lehet az, — kérdeztem az öreget, — hogy a bácsi Bucurestiben született, itt töltötte le az életét és mégis tökéletesen beszél magyarul?

— Hát — felelte — a szüleim magyarul beszéltek velem, s aztán magyar iskolába jártam én. A reformátusoknak már akkor meg volt az iskolájuk, a templom mellett, amit — pontosan tudom — 1865-ben szenteltek fel. En mint tíz éves iskolás gyerek énekeltem a felszentelésen. Valami harminc-nyolcvan magyar gyerek járt akkor ebbe az iskolába, a tanítónk egy Bobán nevű szómester volt... sohase felejttem el... mert egyszer úgy elagyabugyált, hogy azt hittem, ott maradok. Hát mondom, Bobán tanító úr is vert magyar szót belém, de ez még nem lett volna elég, mert ami jó magyar beszédet a bucurestii magyar gyerek a szülei házában meg az iskolában tanul, azt elrontja az utca... En is úgy beszéltem eleinte, hogy: „Megyek a gradinába”... „Voltam a restaurántban”.

De aztán kikerültem Amerikába s ott tökéletesen megtanultam magyarul.

Nem kis mértékben lepott meg ez a fordulat. Faggatni kezdtem hát az öreget, aki erre készségesen elbeszélte életregényét.

gók is itt maradtak, itt telepedtek le és urasági kocsisok, vagy bérkocsisok lettek és sokan hamar meggazdagodtak közülük.

A telefon megölte a hordárt.

Molnár Sándor bácsi nagyokat sóhajt a visszaemlékezéseknél. Panaszkodik a mai világra, nemcsak azért, mert már nyolcvanegy éves, egyes-egyedül él és már kezdi elhagyni az ereje, hanem azért is, mert nagyon elromlott manapság a hordár mesterség jövedelmezősége.

— A telefon a mi legnagyobb ellenségünk — mondja. — Mert ha most valakinek hirtelen elintézni való ügye akad, nem hordárral küld üzenetet, hanem egyszerűen telefonál... A régi gavallérok is kihaltak. Ma már ritka eset, hogy valaki csokrot küldjön egy fehérséppnek. Az is kimegy a divatból, hogy fiatalemberektől diszkrét levelet vigyünk fiatal hölgyeknek... Ma már inkább a leányok írnak a legényeknek... Megesik, hogy egész nap ott üldögelek a sarokon s nincs egyeillen megbízásom se.

(j. b.)

Eltalalta!

Gyermekiátéhol

legolcsóbban
és legnagyobb választékban

HAVRANEK-nél

vásárolhat Oradeán.

mikor —
Derék ember
Nagyon sze-

m az öreget,
lelett, itt töl-
tesen beszél

m magyarul
iskolába jár-
r akkor meg
lett, amit —
ettek fel. En
ltem a fel-
yven magyar
a, a tanítónk
... sohase fe-
lagyabugyált,
Mál mondom,
zót belém, de
ami jó ma-
yar gyerek a
tanul, azt el-
ltem eleinte,
„Voltam a

ába s ott
agyarul.

g ez a fordú-
teget, aki erre

ött

le és urasági
és sokan ha-

e a hordárt.

okat sóhajt e
ik a mai vi-
nyolevanegy
kezdi elhagyni
nagyon elrom-
ég jövedelme-

b ellenségünk

kinek hirtelen
nordárral küld
onál... A régi
ítka eset, hogy
népnek. Az is
naberektől disz-
yeknek... Ma
legénynek...
dögelek a sar-
m se.

(j. b.)

Kikiáltották az északkinai független köztársaságot

Mandzsukuo után újabb elszakadás japán biztatásra Kínától

Tokioból jelentik: Japán lapok szerint valószínű, hogy kikiáltják a független északkinai köztársaságot.

Pekingi lapok szerint viszont Északkina függetlenségét Nankingtól az elmúlt éjszaka már kikiáltotta Jimjukeng, a katonaságtól mentesített öv keleti részének közigazgatási főnöke. A független északkinai köztársaság kikiáltásáról Jimjukeng köztáviratot küldött szét.

Másik jelentés szerint a japánok nagyobb katonai csapatokat vontak össze a mandzsui határon, Dolonor közelében.

György görög király Párizsba érkezett

Párizsból jelentik: György görög király pénteken délután megjelent a Quai d'Orsayn és félórás megbeszélést tartott Lavallal. Szombaton Lebrun köztársasági elnök az Elysée-palotában díszbédet adott a király tiszteletére. A király vasárnap utazik tovább Róma felé. Modane határállomáson az olasz király udvari különvonata várja. A pályaudvaron Viktor Emánuel nevében Venni gróf, a külügyminisztérium szertartásfőnöke üdvözlölte. A határtól György király Firenzéig utazik, ahol meglátogatja szülei sírját és szerdán megy tovább Rómába, ahol csütörtökön Viktor Emánuel király fogadja. Ezen a napon találkozik Mussolinivel is. Este azonban már Brindisibe utazik s ott hajóra száll, hogy hazatérjen.

Küléses megbetegedések, reumás

és köszvényes bántalmak esetén fényesen bevált a Togat-tabletta. Togat kiválasztja a húgysavat. Erősen bakteriumölő! Minden gyógyszerárban és drogériában. Lei 52.- és 130.- A Togat-tabletta svájci készítmény!

Herriot radikálistársa vezér védelmébe vette a Laval-kormányt

Kormányválság esetén nem vállalja az új kormányalakítást

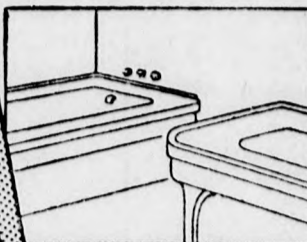
Párizsból jelentik: A radikális-párt parlamenti csoportjának ülésén Herriot ünnepélyes hűségnyilatkozatot tett a Laval-kormány mellett. Ismertette a pénzügyi bizottság radikális többsége és a kormány közötti viszály elmérgesedését. Kijelentette, hogy ő maga is hozzájárul ahhoz, hogy emberségesebbé kell tenni a szükségrendeleteket. Ahhoz azonban sohasem nyújt segítséget, hogy megingassák az állam költségvetését. Sürgette a megegyezést a kormány és a párt többsége között, mondván, hogy a kibontakozásnak ez az egyetlen útja. Minden más megoldás kormányválsághoz vezet.

Herriot ezután megindult hangon így kiáltott fel:

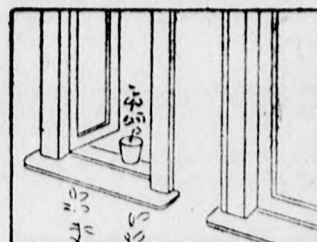
— Ha megbuktatják a kormányt, kivel fogják pótolni? Mert én nem szándéksom az utód szerepét játszani!

Mindent kitünően tisztít a

VIM

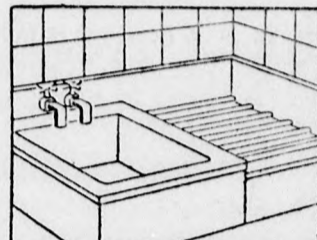
FÜRDŐKADAK ÉS MOSDÓ-
KAGYLÓK

ABLAK-FÁK ÉS TÁBLAK
KILINCSEK

PISZKOS KEZEK

MOSOGATÓKAGYLÓK, VIZCSAPOK
ÉS FEMRÜDÁK TISZTÍTÁSÁHOZ

VIM MINDENT MEGTISZTÍT

Mindenütt erősödik az abesszinek ellenállása

Makalétól délre hullanak az olasz repülőbombák

Szejum hercegre haragszik a négus

Harrarból jelentik: Az abesszinai déli hadszíntéren újabb harcok folynak. Dagabur környékén folyik a csata, mely az abesszin ellenállás egyik fő központja. A csata színtere a Harrar és Dzsizsiga közötti sík vidék.

Tigreji jelentés szerint pénteken tíz olasz bombavető repülőgép indult el Makalétől déli irányba és végig bombázta a felderítő repülőök által jelezett helveket. Antalónál az olasz bombák felgyújtottak egy abesszin sátorlábort. A tábor lakói fejvesztetten menekültek. Buja

mellett kétezer abesszin harcost bombáztak le.

Aszmarai jelentés szerint egy olasz aszkari csapat az éjszaka átkelt a Setit folyón és behatolt Amharába. Ellenállásra nem talált.

Addisz-abebai hírek szerint Szejum herceg eljátszotta szerepét a négus előtt. A császár ugyanis haragszik Szejumra, amiért egyetlen kardcsapás nélkül átengedte az olaszoknak Makalét. Hír szerint Ras Kassza, Gondar kormányzója veszi át az északi hadsereg parancsoksgát.

Páncélos gépkocsikkal is felszerelték magukat az abesszinek

Addisz-Abebaból jelentik: Abesszin részről kijelentik, hogy az abesszin hadsereg ma már mindenütt szembeszáll az olaszokkal. A védelem erőssége aszerint fokozódik, hogy milyen magas terepen folyik a harc. A magas terep ugyanis kedvez az abesszin ellenállásnak.

Sasa Baneh környékén pénteken véres harcok voltak. Hivatalos abesszin jelentés szerint a Juba és Vebbe-Sibeli között Desta herceg csapatai sikerrel előnyomultak. Sasa Baneh mellett a

Maletti olasz hadosztályparancsnok vezetése alatt álló hadoszlop jófelszerelt abesszin gépkocsisoszlopba ütközött.

Feltűnő volt, hogy az abesszinek még páncélos gépkocsikkal is rendelkeztek, amelyek gépfegyverrel voltak felszerelve. Heves harc támadt, de végül is az olaszok megfutamították az abesszinek. Több mint száz katona foglyul esett, két gépkocsi és két üteg az olaszok kezére került.

Muzulmán segítség a fajok harcában.

Hírek szerint a négus élénk tevékenységet fejt ki a muzulmán államokban. Az Information eddig meg nem erősített és fenntartással közölt jelentése szerint a négus megegyezett a yemeni imammal. A megegyezés szerint az imam 40 ezer főnyi haderőt boesát az abesszin császár rendelkezésére, azzal a feltétellel, hogy a hadsereg ellátásáról a négus gondoskodik.

A Petit Parisien jól értesült forrásra hivatkozva, azt írja, hogy Yemenben szokatlan mozgalom és tevékenység észlelhető.

* Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz a bélmozgást csakhamar megélelenti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi és a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Az orvosok ajánlják.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZÁLLÓ

Badapest IV. Egyetem-utca 5. (A belváros központjában).

100 modern kényelmes szoba. Líttek. Hideg-meleg folyóvíz. Központi fűtés. Az étterem és kávéházban minden este szalonzene. Az Erzsébet-pincében egypincér rendszer. — Menü: 1.60 P.

S Z A B Ó I M R E

tulajdonos

riátéhot

lasztékban

K-nél

radeán.

Fokozottabb embervédelmet

Miképp segítyezik Budapesten az inségeseket és csecsemőket

Budapest. Saját tud. Mint az „Erdélyi Lapok” múlt vasárnapi számában tárgyaltuk, a magyarság létevére, hogy a gyermekevédelem, szaporaság fokozása mellett karöltve haladjon a felnőtt népesség egészségügye is. Nemcsak azért, hogy a népesség részére minimális megélhetés biztosítottassék, de a családok jobb anyagi helyzetére is kellő gond legyen. Ingyenes közoktatás, óvoda, kórház stb. szerteágazó kérdése csak látszólag ilyen elkülönülő probléma. Nagyon is szorosan összefüggenek ezek. Mintaszerű és igazán a művelt nyugati világ városok irányítói is megcsodált intézményekről számolok most be. Nemcsak a főváros szociális érzékű vezetőinek, de az egész magyar népesedési politika és közegészségügy tudósainak évtizedes összes működése eredményezte, hogy ezek a fényes intézmények megvannak és a tervszerű gazdálkodás eredménye, hogy a közadókából a közjótékonyok fedezete is előteremthető.

Budapest egészségügye

A főváros egészségügyi céljaira szolgálót nagy közoktató, ahol tavaly 7500 ágy volt 234 orvos felügyeletével. Természetesen a kerületi és tiszti orvosok számán felül. A kórházak közel százezer embert ápoltak, köztük 30 százalékot teljesen ingyen, 370.000 pengő költséggel! A sokat emlegetett fürdővárosi jellegű tényleg sok sós közfürdő adja meg, természetes nagy homokfürdőin és a belvárosban a Duna partján emelt ingyenes vagy filléres nyári uszodákon kívül. A két népszerű fürdővel együtt több mint

másfél millió vendége volt 1934-ben a pesti gyógyfürdőknek.

A kerületi előjárások az inségeseknek nagy számban (havonként 2-3000 egyénnek) adnak ingyen fürdőjegyet, tehát a szegénységgel járó bacillus-tenyésztésnek jelentékeny gátvetője ez is. Nem lehetünk részletkebe, de a pesti jóléti intézmények ismertetése előtt megvilágítom, miképpen tudja a polgármesteri hivatal ügyosztálya a múlt évben kimutatott óriási közjótékonyági segélyt: 6 millió hatszáz pengő úgy felhasználni, hogy az inséges polgároknak és gyermekeiknek szerényen juttasson belőle. A kerületi orvosok s mellettük működő gondozó nővérek helyszíni megfigyelései, gyorssegélye, továbbá az iskolánövéri intézmény és a Szociális Missió-társulat kórházi, valamint fogházműködése és a jótékony társadalmi egyletek közreműködése eredményezi aztán az alább vázolt sikereket a népméltóság terén.

A jótékony, nem hatósági egyletek

nagy száma (ezévből 156 működik) azonban csak megteveszt. Ezeket éppen mostantól kezdve fokozottabban kell ellenőrizni, mert a nyomor nőttével ennek vámszedői is szaporodnak. Több az ellenőrzés, a szereplési viszketeg ezek körül, mint a komoly munka, — ami ha meg volna, akkor a hatóság dolga is kevesebb lenne!

Budapest kitűnő szegélysegélyezési politikája, hogy a munkaképes inségeseken csak akkor segít, ha valami közmunkát végeznek. Így kapott a tavaly munkatérítésül 80.000 pengőt sok-száz rászoruló. Kis töredéke ez az összeg annak,

amit segélyre kifizettek, hiszen a felnőttek különféle címen 4 milliót meghaladó összegbe kerültek, ezzel szemben a többi segély megosztása: csecsemő- és gyermeksegély címen 1.800.000 P-t és a hajléktalanok elhelyezésére 650.000 P-t költöttek. Az órabéres munkások és régi napszámok nyomorbataszítását eredményezné, ha a „skilled labour”, vagyis tanult munka helyére is inséges tennének, ezért nehéz úgy keresztülvinni a fenti tervet, hogy a fejever visszafelé ne sülne el.

Természetesen a régi alapítású szegényházak, a II., VII. és XI. kerületben, ahol magukkal tehetetlen öregeket, vagy testi fogyatkozással járókat ápolnak, állandóan ezer férfit, meg 1500 nőt látnak el. Ezek szegények állandó kosztosaink, akár csak a kisebb 79 szerzetothon lakói (szintén közel ezren), akik bérelt lakásban, részben felekezeti által lennek gondozást. A katolikus egyház 38-at tart fenn, a reformátusok 17-et, a zsidók 14-et.

Az állam mintájára a székesfőváros is jelentős készpénzzel támogatja a Stefánia Szövetséget, amely társadalmi alapon áll, 43 fővárosi orvosá-

Hetenként 53.000 ingyen ebéd

A felnőttek segélyezése a következőkben oszlik meg. Pénzbeli segély évi félmillió pengő. Ezenkívül a rászorulóknak 102 főzőhelyen kapnak fillérekért, sőt az u. n. „inségesek” ingyenesen ebédet, mégpedig az évi 12 millió adag túlnyomó részét. Nagy terhet ró a tüzelőanyag és a főzéshez kellő gáz is a fővárosra, melynek átlag heti 53.000 étkező szegénye van! Szegény tudósbetegek és külföldi hajléktalanok közel egy millió liter tejet, 200.000 kg kenyert kaptak a múlt évben majdnem ingyen. A legszegényebb, hajléktalan seregnek a zord téli hónapokra

melegedő-házakat rendeznek,

ahol reggeltől estig meghúzódhatnak és kétszer kenyert s meleg levest kapnak. Ennek a tizenöt szomorú fészeknek átlag napi 4-5000 látogatója van, akitől semmi más igazolványt nem kér az ügyeltes rendőr, mint a didergő, lilára fázott arcát, kezét... Múltán kérdezhetnők, hogy hová fekszenek éjjelre ezek a szerencsétlen téli embermadarak?

A külső Váci-úton, meg a Ferencvárosban van éjjeli menház puccsokkal, de még ezen a téren az idén sok hiányt fog pótolni Budapest, mert a régi menházak alig párszáz egyént fogadhatnak be.

Diplomások a szellemi szükségmunkában

A 8-900 szellemi munkást, aki a munkanélküliek óriási táborából szerencsésen kenyérhez jutott, főleg a szegénygondozás és ellenőrzés, sőt a köztük pl. tavaly jelentkezett 15 orvost a kerületi főorvosok mellé osztják be. Megdöbbentő, hogy 57 egyetemet végzett, 39 diák, 157 érettségizett emberen kívül 69 tanítónő, sok óvónő és nagyszámú kisebb végzettségű ilyen alkalmazott volt a legutóbbi felvételnél. Aki beválik munkahelyén, talán sikerül a kihalási rendszert kibővíteni és állandóan elhelyezkedik, de legtöbb fanyarul, félrelökve kínlódik tovább az állás utáni harcban. A szellemi szükségmunkára 580.000 pengőt költöttek. Szokásos karácsony táján az inségeseknek nagyobb segélyt adni, tavaly negyedmiliót osztottak ki, lehetőleg az intelligens szegények közt.

Nyomorakció, kislakásépítés, kisdud-gondozás, mindezek harmónikus munkaterv mozaikjai. Eppúgy kellene, mint az általános egészségügyi berendezések.

Méphetegségek törvényes üldözése

Ismétlen csak azt hangsúlyozom, hogy itt is és minden kultúrországban karöltve kell haladnia a közület irányítói közjótéti munkájának a legszélesebb népnétegek higiénéje, tehát nemcsak közegészségügyi, de köztisztasági gondozásának nagy problémájával. Láttuk, hogy Budapest nagyrészt éppen az utóbbi évtizedben mily sok águ és bőkezű szociális munkát fejt ki az élet elesettjei, a kisebb szerencsétlenség, gyámoltalan tízezrek megtartása érdekében és biztató jelenség az egész magyarországi népgondozásnak egy fontos törvényes megalapozása is, mely egyik legpusztítóbb népbetegségünk, a vérhaj üldözésének hatékony kezdetét jelenti.

Arról van szó, hogy már 10-15 évvel megelőzték Magyarországot nemcsak a nagy nyu-

val és száz védőnővel. A szülőnek kórházköltsége, meg a tápszerek jelentős tétele: 420.000 P, az óvodás és iskolás gyermekek reggeli és ebédköltésége, napközi otthonok stb. fenntartása és évente 15-20.000 gyermeknek a Balaton partján, vagy külföldön nyaraltatása és gyógykezelése, az árvaházakban élő 600 gyermek neveltetése, sok ezer apróság ruhaségelye másfél millióra rug.

Közvetett szociális intézkedés, hogy a ruha és főleg cipőrendeléseket szegény kisiparosoknak adják ki. Ha a 20.000 hatóságilag gondozott csecsemőt és kisdudet el tudjuk képzélni a szenny és éhezés halálos ölelésében, bizony csak akkor méltányolhatjuk eléggé a nagy nemzeti szolgáltatásokat, amikről még a rideg statisztika is sokat mondhat.

Szinte csillagászati számokban értesülünk a főváros belső ügyvitelének részleteiről, mely a sok kis tejadagról, különféle tápszerről s még a hintőpor-, vagy csecsemőkelenyeg-segélyről is számol. Ugyaníly részletességgel sorolják fel a napközi otthonokban, 85 óvodában kiosztott nagyrészt ingyenes reggeli, tízórai és ebédadagokat is. Még arra is gondolunk van, hogy ahol a már iskolás gyermek szülői környezetébe arra mutat, hogy az ebédjét tőle valaki elvonná, kivételesen az iskolában fogyassza el a szegény tanuló.

A 12.000 óvodába adott gyermeknek több mint fele összesen évi félmillió adag ingyenes ebédet kapott és természetesen most is kap. Az iskolás gyermekek közt közel 5 millió adagot osztanak ki az iskolánövérnek. Már a hatósági főzőhelyek is mennyi embernek adnak ilyenformán kenyeret, munkát.

gati államok, hanem Csehország és Jugoszlávia, sőt Törökország is intézkedéseikkel, tehát most a nagyszerű Neuber Ede szorgalmazására végre itt is erőlyesen hozzálatnak az antiveneriás küzdelemhez, melynek az említett miniszterti biztos, orvostanár már évtizedek óta ügyszólóvan egyedül fáradhatatlan harcossá.

A közoktatásügyi miniszter az iskolaorvosok kiképzését is abból a szempontból újította meg, hogy a beteges, vagy bármiképpen fertőzött gyermekeket ne engedjék felvétetni már az elemibe sem és időnként az egész iskolát a gümőkór vagy vérhaj stb. népbetegségek miatt átvizsgálják. Neuber Ede egész Debrecen iskolásgyermekeit megvizsgálta tavalyelőtt és gyászos eredményt kapott: 4-5 százalék siphylis-es 22-25 százalék tüdőtüberkulozisos (mégpedig ebből 4 százalék aktív the. volt!) gyermeket. Ez majdnem országos átlag is, tehát gyorssegély kellett ezen a téren s ez vezette Hóman minisztert a fenti rendelkezésre, hogy az iskolák orvosai jobban törődjenek a jövő virágaival.

Hogyha orvos, politikus és tanár, tanító őszefog s nem dobja félre unalommal a sokszor rátukmált statisztikai nyomtatványt, bizony gyakran csodát művelhet itt. A számok világánál mintegy reflektor-fényben kapja az egész népesség beteg testét a műtőasztalra és nemcsak a kenetteljes prédikálás, a lelki ráhatás gyógyító-sugaraival, hanem olykor a nehézkes, patópálos magyarok közt a korbács és kényszerhatalom szuronyainak alkalmazásával is kell hozzáfognia az apostoli munkához, mely ha késik, akkor igazán itt a magyarságra a „közéltő teli”. Akkor hiába volt a nagyvárosok farsadást nem ismerő vezetőinek, néhány lelkes emberbarátnak alkotása, nevelő és gyógyító intézete, mert lesz a magyarság, — mint a költő éppen száz éve borzongva mondotta: rút sybarita váz!

Dr Gergely Pál

Templomberendezések

Templomfelszerelések

Kegyűgyűgyak

Reverendák, címádák

Papi öltönyök

Cingulus, Leó-gallér

Miseruhák Miseruhaanyagok

ECCLESIA Rt.

Budapest, IV. Váci-utca 59.

Tel. Aut. 84-0-46.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés feljuttatási helye

Oradea, Sýrada Regele Carol II. 6.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 400

Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 15 P.

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13. — Telefon 802.

Köziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csak a válszabályozás magánleveleire válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint: Nyugaton felhősödés, kőd, kelet felé derűsebb idő várható. A nappali hőmérséklet nem változik.

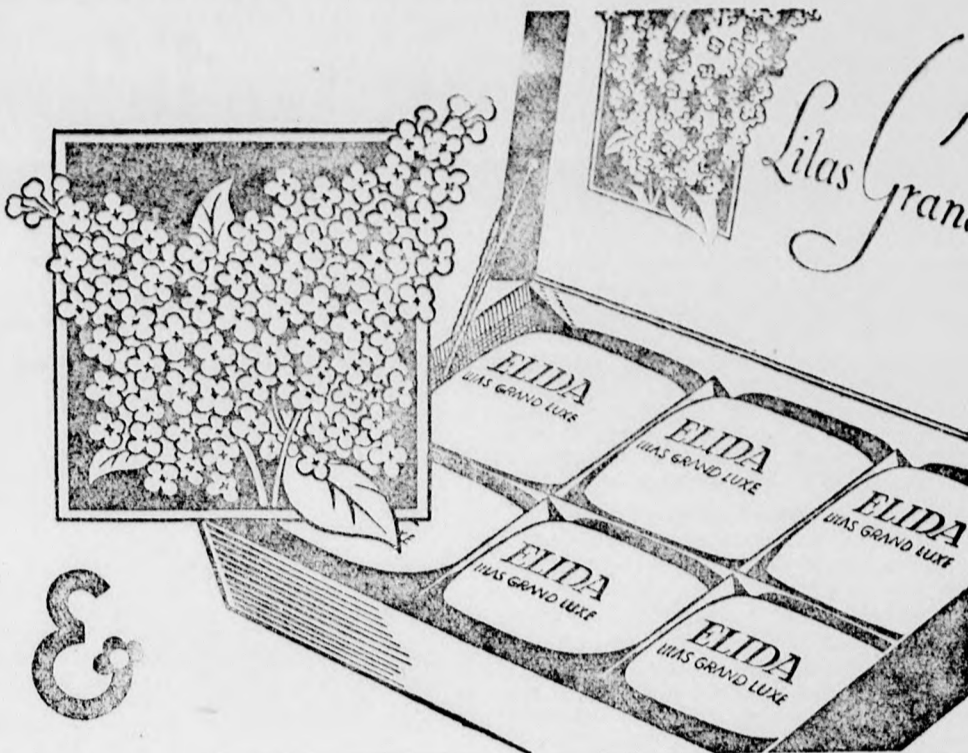
Mécs László Oradeán. Csütörtökön átutazóban Oradeán tartózkodott Mécs László, a nagy költőpap. Mivel csak rövid időt töltött városunkban és ezért nem látogatta meg szerkesztőségünket, meleghangú levél kíséretében küldte el hozzánk lapunk mai, vasárnapi mellékletén közölt gyönyörű versét, amely eddig sehol sem jelent meg és egyben meleg üdvözlését küldte olvasóközönségünknek is. Olvasóink bizonyára mély lelki gyönyörűséget találhatnak Mécs László ez új költeményében.

Az osztálysorsjáték főbb nyereiménel. Az általam osztálysorsjáték húzásán a következő főbb nyereiméneket húzták ki: 1.000.000 lelt 33432. sz. sorsjegy nyert, 500.000 lelt 38258 szám, 200.000 lelt 61643 szám, 100.000 lelt 19677 szám, 100.000 lelt 33487 szám, 50.000 lelt 42274 szám, 50.000 lelt 62336 szám, 50.000 lelt 27066 szám, 50.000 lelt 59699 szám. Végződés: 18, 95, 00. A melléksorsjegyen: 1.000.000 lelt 188639 szám, 250.000 lelt 172454 szám, 100.000 lelt 268461 szám, 100.000 lelt 119680 szám, 50.000 lelt 245912 szám, 50.000 lelt 237149 szám, 50.000 lelt 175508 szám. Végződés: 023, 074, 099, 209, 268, 295, 580, 677, 920, 964.

Hittelen volt-e Clémenceau? Az évtizedeken át nagy szerepet játszó francia államférfi, Clémenceau, a „Tigris” a köztudatban ma is úgy szerepel, mint az egyháznak és vallásnak egyik legádázabb ellensége. E köztudattal érdekesen áll ellentétben az a levél, amelyet a napokban közölt a Stuttgartban megjelenő „Katolisches Sonntagsblatt”. A levelet a „Tigris” 1929-ben írta barátjához, Herré-hoz. „Kedves Barátom — írja többek között Clémenceau — maholnap elhagyom ezt az árnyékvilágot. Ti tudjátok, hogy egész életemen át gúnyt űztem a vallásból s ezt teszi ma is a meggyöttem álló republikánus csoport. Ma azonban már meg vagyok győződve arról, hogy egészséges társadalmi rend hitetlenségen nem épülhet fel. Ha előbb érlelődött volna meg bennem ez a meggyőződés, úgy minden esetleges gúnyolódás és nevelésszerűség dacára is már előbb kifejezést adtam volna ennek a meggyőződésemnek. Felhatalmazom, hogy ezt a meggyőződés-változást hozza köztudomásra, hadd tanuljon belőle legalább az ifju nemzedék és hadd könnyítsék ilyen módon lelkiismeretemen.”

HEYMAN SZINKÖR
MARCELLE CHANTAL
ANTONIA
Ma d. e. 11-kor *Matiné.*

dr. Abrudbányai Ede elleni izgatási per Odorheiu. Saját tud. A dr. Abrudbányai Ede magyarpárti képviselő ellen izgatás büntette miatt az itteni törvényszék előtti folyamatban levő bűnperben megtartott főtárgyaláson az összes tanukat kihallgatták, a bíróság bizonyítási eljárását befejezettek jelentette ki s a vád- és védbeszédek elhangzása után az ítélet-hirdetést november 14-ikére tűzte ki. Azonban az ítélethirdetés ezen a napon mégsem történt meg, mert helyett a törvényszék végzésileg elrendelte a tárgyalás újra felvételét s még két tanúnak, Zuzá Jakab csendőrmesternek és Sáska Gerzely adóhivatalnoknak a kihallgatását. Evézből a főtárgyalást ujjban december 5-ikére tűzte ki.

Finom, gyengéd és mégis állandó!

Ez jellemzi az új „Lilas Grand Lux” Elida szappan valódi, természetes orgonaillatát. Szappan vásárlásnál követelje, hogy eredeti dobozából szolgálják ki, mert csak így friss és törelen a szappan illata!

A devai katolikus egyház főgondnokának ezüst-lakedalma. Dr. Kolosy Márton devai ügyvéd, a devai katolikus egyház főgondnoka és neje Bordeaux Mária most ünnepelték házasságuk huszonöt éves fordulóját. A devai római katolikus templomban szentmisével kapcsolatosan folyt le az ünnepelték megáldása P. Kassay Kelemen 25 évvel ezelőt mint devai plébános eskette össze az ifju párt s most újra eljött Brasovból, hogy ő lehessen az, aki a 25 éves frigyét megáldja.

A nyugdíjasok védelmet kérnek a drágaság ellen. Tg.-Mures. Saját tud. A nyugdíjasok nevében Petrov ezredes és dr. Csiky Kálmán ny. táblabíró egy küldöttség élén felkeresték Dandea dr. időközi bizottsági elnököt és a rohamosan emelkedő élelmiszer árak, különösen a kenyér, liszt és húsrak tekintetében kértek intézkedést. Kérték az elsődleges élelmiszerek árainak maximalását, valamint védelmet a közvetítő kereskedelem árdrázálásával szemben.

Megszűnt az orvoskari sztrájk a cluj egyetemen. Cluj. Saját tud. A helyi egyetem orvostanhallgatói, mint ismeretes, sztrájkba léptek. Beszámoltunk már arról, hogy egy diákküldöttség kereste fel az egyetem rektorát, Stefanescu Goangát, akinek a közbenjárását kérték, hogy elsimítsa az ellentéteket. Az orvosi kar tanácsa a mai nap folyamán kedvezően intézte el a diákok memorandumba foglalt kívánásait. Így az orvostanhallgatók sztrájkja megszűnt.

Antireviziónis gyűlés lesz Salontán. Salontáról jelentik: Jól értesült román intellektuelektől szerzett információk szerint, december 1-én, vagyis az egyetemes ünnepén nagybőrszabású antireviziónis gyűlés lesz Salontán. Az országos reviziónellenes szervezetnek ugyanis Salontán is megalakult a helyi tagozata, amelynek elnöke L. Argean Livius görögkeleti lelkész, városi tanácsos. A december elsejére tervezett gyűlésre nemcsak Bucurestiből jönnek számosan vendégek, de a környékbeli falvak románsága is nagyobb számban képviselteti magát.

Az oradeai Tábla Lázár Illés fogvatartása mellett döntött. Megirtuk, hogy Lázár Illés beteg az oradeai Szent József szanatoriumban fekszik s az ügyészség ott őrizetbe vette. Az ismert maramures megyei ügyben az oradeai törvényszék véleménykülönbség miatt három bírora kiegészített tanácsa döntött. Tegnap délelőtt foglalkozott a kiegészített tanács Lázár dr fogvatartást a vádtanács megtartotta és határozatában aláírási memorandumot nyújtottak át a bíróság elnökének, amelyben teljes erkölcsi garanciát vállalnak Lázár dr volt képviselőért. A tárgyalást a vádtanács megtartotta és határozatában szabadlábra helyezte dr Lázárt, de mert az ügyész fellebbezett, továbbra is fogva marad. Az ügy az oradeai Tábla előtt szombatnap délelőtt került tárgyalásra. A táblai tanács Dumitrescu Albert elnöke alatt dr Lázár Illés fogvatartása mellett döntött. A hét társát a Tábla szabadlábra helyezte.

*** Meghülésnél, náthaláznál, torokgyulladásnál, mandulalobnál, fülkatarrusnál, valamint idegfájdalmaknál és szaggatásnál naponta fél pohár természetes „Ferenc József” keserűviz nagyon jól tesz, mert a gyomorbélcsatornát alaposan kitisztítja és desinficiálja, azonkívül pedig megfelelő emésztést biztosít. Az orvosok ajánlják**

Felfüggesztették az erdővétségekért kirótt bírságok végrehajtását. Bucuresti. Saját tud. Az igazságügyminiszter körrendeletet küldött az ország összes ügyészségeinek, amelyben elrendeli, hogy 1936 március 1-ig függesztsék fel az erdővétségekért kirótt bírságok behajtását, valamint az erdővétségekért szabadságvesztésre átalakított büntetések végrehajtását.

Százötvenezer leles brilliánsfüggőt veszített el a korzón. Timisoara. Saját tud. Rozenberg Helén, aki Busnieről Lugojra jött látogatába, a lugoji rendőrségnek bejelentette, hogy százötvenezer lei értékű brilliáns fülbevalóját veszítette el sétá közben a korzón. A megtalálónak tízezer lei jutalmat tűzött ki.

FÓRUM MOZGÓ

diadalmas műsora.

A testvériséget hirdető film.
Matiné és 3 óras előadás mérsekl helyarakkal. Jegyelővétel ajánlatos.

A keresztes hadjárat

Áthelyezések az erdélyi egyházmegyében. Gere Béla gelintai segédlelkészt Niculesibé helyezték át, a gelence-frumoasi megüresedett plébánia ideiglenes kiegészítésére. Gelintara Birtun István eremituli segédlelkész került.

Zürichi zárlat. Párizs 20.26 egynegyed, London 15.13 fél, Newyork 307 ótynolcad, Brüsszel 51.95, Milánó 24.92 fél, Madrid 41.97 fél, Amsterdam 208.82 fél, Berlin 123.70, Bécs — schilling 56.40, Prága 12.72, Varsó 57.85, Belgrád 700.

Vörhenybetegedések. Dicosanmartinból jelentik: Tárnuva Mare megyében is fellépett a vörhenyjárvány. Tegnap Adamusról hozták be két beteget, s a helybeli betegekkel együtt a kórház fertőző osztályán a skarlátosok száma már elérte az ötvenet.

Patzkó Magda Chopin-koncertje a budapesti rádióban. A rádióműsor közli, hogy e hó 21-én délután 1 óra 30 perckor (pesti időszámítás) Patzkó Magda, az ismert oradeai zongoraművész nő nagyszabású Chopin-műsorról szerepel. A fiatal művészlány a budapesti Zeneművészeti Főiskolán végezte tanulmányait. Meghívása a rádióhoz jelentős siker művészi karrierjében. Ez a siker azonban nem meglepetés, mert mint egészen fiatal gyermekleány több jótékony célú hangversenyen feltűnt vérbeli muzikalitásával és nagyszerű előadói készségével.

Saját érdekében

kérje mindig a cukrot, sőt és lisztet

50 kgr.-os papirzsák

csomagolásban, mert ezek a papirzsák tartósak, olcsók és higiénikusak.

A vadásztöltények elvámolása. Bucurestiből jelentik: A vámvezérgazgatóság a vadásztöltények és gyutacsok vámjáról és a robbanóanyagok beviteléről a következőképpen intézkedett: A 16, 12 és egyéb kaliberű vadásztöltényekre szerelt gyutacsokra az állami monopóliumokra vonatkozó törvény értelmében darabonként 0.10 lei illetéket kell kifizetni. Robbanóanyagot és gyutacsot csak a következő vámhivatalokon keresztül lehet bevinni: Bucurest posta, Bucurest fővámhivatal, Bucurest Obor, Iassy, Cluj, Timișoara, Cernaui, Craiova, Constanta és Galați. A vámhivatalok október 20-tól kezdve a gyutacsokra megállapított monopóliumilletéket hajtják be a gyutacsokkal ellátott üres töltényeknél is.

Leégett egy festőművész műterme — 6 milliós kár. Bucuresti. Saját tud. A Verona festőművész műterme, a Str. Grigore Alexandrescu 10 szám alatt leégett. A művész összes képei, képgyűjteménye odaégett. A kár 6 millió lei.

* Sok ember teljesen elveszti minden életkedvét, mert borzasztóan kínozza a reuma és köszvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a Total által egészségüket! A Total erősen savoldó és a hajt gyökereiben támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktériumölő.

Katasztrófális földesuszamlás Franciaországban. Párizsból jelentik: A franciaországi Grande Chartreuse vidékén csütörtökön nagy földesuszamlás történt. A Fourvoirie nevű hegy megindult és betemette chartreusei karthausi styák líkőrgyárát. A gyár pillanatok alatt megsemmisült. Emberéletben nem esett kár. A hegyesuszamlás még tart. A helyszínrre segélycsapatok érkeztek.

Adták a forgalomnak a belgrádi dunai reparációs-hídat. Timișoara. Saját tud. A Belgrádnál épített hatalmas dunai híd beszentelték, a kormány tagjainak jelenlétében s ezzel a híd át is adták a forgalomnak. A híd építése öt évig tartott, anyagát Németország szolgáltatta jóvátétel címén. Nagyrészt német vállalkozók is építették. Jugoszlávia fejeztette be a nagy munkát s az utb. két évben egy huszonnégy kilométer széles mocsaras területet csapoltatott le s a Duna két mellékfolyóját terelte más irányba. Timișoaráról most már vonaton lehet Belgrádot elérni, kedvező, megrövidített menetidővel. Miként Belgrádból jelentik, a legközelebb kiránduló vonat érkezik onnan a bányászati metropolisba, háromszáz utassal.

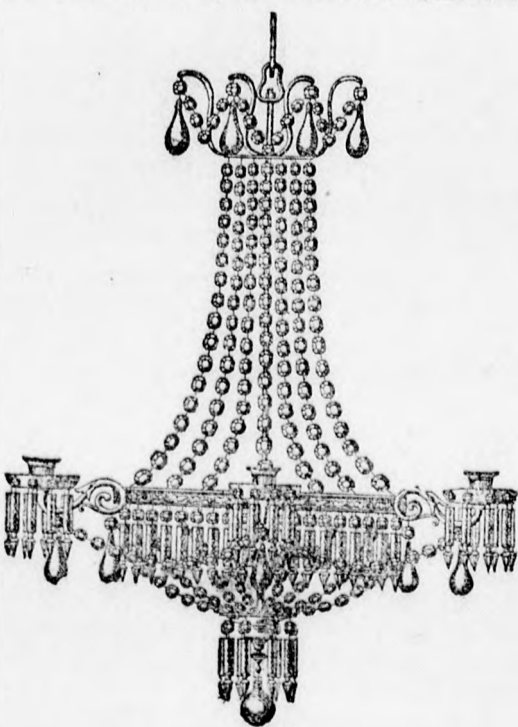
A Banca Timișoara igazgatóinak pere. Cluj. Saját tud. Még 1930-ban történt, hogy a Banca Timișoara timisoarai bankban súlyos visszaéléseknek jöttek a nyomára. A bank igazgatói meghamisították az üzleti könyveket, sikkasztottak és különböző szélhámosságokat követtek el. A bank bukása után letartóztatták Mérő Rezső, Sutescu Pantilion, Stefanescu Galati és Patruban Miklós igazgatókat, sőt a bank vezérgazgatója Oprea Juon ellen is megindították a bünvádi eljárást. Oprea a vizsgálat során tisztázta magát a vádak alól, de a négy vád alá helyezett bankigazgatót letartóztatták. A vizsgálat befejezése után a letartóztatott bankigazgatókat szabadlábra helyezték. A helyi törvényszék IV. szekciója tárgyalta le a hamis bankbukás ügyét. A tárgyaláson a védőügyvédek kérésére a törvényszék elrendelte, hogy a könyvszakértőket hallgassák ki, akik a bank bukása után a pénzintézet könyveit átvizsgálták. Ugyancsak elrendelték a tárgyaláson meg nem jelent Mérő Rezső és Stefanescu Galati igazgatók elővezetését. Az érdekes per tárgyalását január 7-re halasztották el.

Nagy vihar a Stavisky-ügy főtárgyalásán. Párizsból jelentik: A Stavisky-ügy pénteki főtárgyalásán az orgazdassággal vádolt Dubarry, párizsi újságíró, a Volonté című, egykor nagy radikális lap főszerkesztőjét hallgatták ki. Dubarry az esküdtekhez intézett, mintegy félórán át tartó, általános fellépést keltő beszédével valóságos vádlóként lépett fel a francia igazságszolgáltatással szemben.

— Közel két évet töltöttem vizsgálati fogságban, — mondotta többek között. — Részben bírói, részben politikai okok miatt voltam fogva. Törvénytelenül tartóztattak le és azért tartottak engem fogva, mert féltek a teleplezésimtől.

Az újságíró szavaira nagy vihar tört ki. A jelenlevők nagy része felállva össze-vissza kiabált. Az elnökök csak nagy ügyel-bajjal sikerült a rendet helyreállítani. A védők ezután több kérdést tettek fel, melyek a párizsi ügyészség hivatalos mulasztásával állnak összefüggésben.

Jóds gyógyfürdő vízzel oltottak el egy nagy tüzet. Targu-Mures. Saját tud. Nagy tűz pusztított a közeli Sft.-Gheorghe községben, ahol a görögkeleti papilak udvarán gyulladt ki egy hatalmas szénakazal. A tűz veszélyeztette a papilakot is és az iskolát is. A Tg.-Muresről kivonult tűzoltók munkáját megnehezítette nagyban a vihar, amin úgy segítettek, hogy a község jódsós gyógyfürdőjének medencéjéből vettek vizet a tűz oltásához. Elégett 80 szeker széna és gazdasági épületek.

Templomi kristály-üveg és bronz-csillagok. Templomi és iskolai harangok. Egyházi ruhák, lobogók, kegytárgyak, imakönyvek, szentképek, rozsfüzérek, szenteltvíztartók, keresztek, gyertyatartók, érmek, stb., olcsóbb és drágább minőségben kaphatók. **A. ANCA egyházi-szerek raktárban, Cluj, Str. Regina Maria 43.** — Ugyanott 14 drb. „Keresztút” olajfestmények 80/145 cm. kémenyfaromakkal, finom kivitelben eladók, részletfizetésre is. **Kérjen képes árjegyzékelt!**

* **Béltényeség és kinzé főfájások,** a máj és az epeutak bántalmait, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok és a végbél megbetegedései esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását. Sok évi kórházi tapasztalat igazolja, hogy a **Ferenc József** víz használata a bélműködést kitűnően szabályozza és erőlyes elvonó hatása következtében soványító kurákra is igen alkalmas. Az orvosok ajánlják.

SPORTHEK

Kovács és Chiroiu kiválnak a Ripensziából. Kovács és Chiroiu, akik az ősz elején elhagyták a CAO (NAC) csapatát és a Ripensziába szerződtek, máris elhagyni készülnek a bányász proficsapatot. Némelyek szerint Franciaországba mennek, mások szerint visszatérnek Oradeára a zöld-fehérekhez. A Ripenszia még ma sem fizette meg a NAC-nak a hatvan ezer leit kitevő átadási összegét Kovácsért.

Magyar győzelem a nemzetközi birkozversenyen. Tallinból jelentik: A német színház zsuflásig megtöltött nézőtere előtt pénteken este kezdődött a magyar—finn—eszt görög—római birkozverseny. Az első nap két magyar győzelmet hozott. A pehelysúlyban Tóth, kisnehézsúlyban Bódis győzött.

Mai futballprogram Oradeán. Ugy a Mihály, mint a Károly pályán mérkőzések lesznek nov. 17-én. A Rhédey kerti Mihály pályán a Törekvés játszik barátságos mérkőzést a CFR csapatával. Előtte a Strasser Kupáért mérkőzik a Törekvés és Makabea. A Károly pályán a CAO (NAC) itthonmaradt játékosai mérlik össze erejüket a Crisanával. Előzőleg Crisana—CAO ifjúsági csapata játszik.

* **Beállott a hideg idő!** Ezt mindenki tudja, de sokan még nem tudják, hogy a legjobb védekezés a hideg ellen kötöttárut venni a **London kötődében, Oradea, Str. Avram Iancu.**

34 magyar atléta az olimpiai keretben. Budapestről jelentik: A magyar atlétikai szövetség 34 versenyzőt jelölt ki az olimpiai keretbe, akik a következők: Bácsalmási, Bódsi, Csanyai Z., Darányi dr, Dombóvári, Donogán, Forgács, Galambos, Görög, Gyenes, Horváth I., Horváth V., Iancu, Józsa, Kelen, Koltai, Kovács, Mauréry, Minai, Nagy G., Remecz, Ribényi, Rosta-Szabo, Simon, Sir, Szabó, Szilágyi, Szirmai, Temesvári, Vadas, Várszegi, Zsitvai, Zsuffka. A keret Missángyi Ottó irányítása mellett pontosan beosztott program szerint fog dolgozni, hogy az atléták az olimpia idejére érjék el formájuk tetőpontját.

A Crisana ötvenháromezer lejfel tartozik Barátynak. Ez az összeg az elmaradt fizetésekből gyűlt fel. Barátynak panaszal fordult a futballszövetség mellett működő pénzügyi vitákat intéző bizottsághoz. Úgyt a héten fogják letárgyalni. Nem lehetetlen, hogy a bizottság felbonkja Barátynak szerződését a Crisanával s ez esetben más egyesülethez szerződik.

Magyar tornászok olimpiai próbaversenye. A Magyar Országos Tornaegyesületek Szövetsége december 1-én a budapesti városi színházban rendezi meg első olimpiai próbaversenyét, amely egyben az 1935. évi országos egyéni bajnoki verseny is. A versenyre beneveztek az olimpiai keretbe, amelynek tagjai: Pelle István (MOVE)-BTSE), Péter Miklós (BTC), Tóth Lajos (Debreceni T. E.), Sarlós József (OTE), Sárkány István (VAC), Hegedűs József (UTE), Pelle József (BBTE), Boros Péter (BBTE), Keckeméti Gábor (FFSC), Surányi József (Nyiregyházi TVE), Vida Ignác (UTE), Mogyoróssy György (Debreceni TF), Lenczi Rezső (BTC), Káldy Lajos (NTE).

NYILTÉR*)

Kedves Lobotka úr!

A reverendát megkaptam, nem voltam otthon s azért nem irtam azonnal. A reverendát nagyszerűen eltalálta, igazán csodálkozom, hogy minden próba nélkül ilyen jól sikerült. Ugy a szövettel, mint a munkával nagyon meg vagyok elégedve. Köszönöm a nagy pontosságot. Jókívánatait köszönöm.

Simleul-Silvaniei, 1935. aug. 16.

Tisztelettel
Schönstein Márton.

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget sem a Szerkesztőség sem a Kiadóhivatal.

Bármilyen könyrendelést csakis az összeg előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthet könyvosztályunk.

GYILKA? ASPIRIN

Aldás-e, vagy átok a gép?

Írta: Lendvay István

Hosszú évek óta tart már a vita a gép körül: áldás-e vagy átok az emberek millióira az a csakugyan szédületes fejlődése a technikának, amely egyfelől szinte hihetetlen lehetőségeket valósít meg az emberiség számára, másfelől azonban féktelen iramával elgépiesíti az életet s vagy lélekölően gépiessé teszi az ember számára is a munkát, vagy ezer meg ezer emberi lét elől ragadja el a munka és így a munkával megkeresett kenyér lehetőségét?

Az egyik oldalon állanak a gép rajongói — a tizenharmadik és tizenkilencedik század „felvilágosult” észjárásának nyugati átöröklőitől a minden lelkeséget kirekeszténi igyekvő orosz bolsevistákig — a maguk géphimuszai-
val. A másik oldalon állnak az olasz írók közül, Gina Lombrosótól az öreg német társadalombölcselel, Werner Sombartig azok, akik a mai polgárosultság nagy sebeit látván, az elgépiesedés szinte apokaliptikus végzetétől féltik mindazt, ami a nyugati keresztény művelődésből ebben a válságos korban megmaradt. Werner Sombart nem áll egyedül azzal a követeléssel, amelyet legújabb, rendkívül érdekes könyvében (Deutscher Socialismus) hangoztat s amely szerint itt az ideje a technika állami megfékezésének: minden államban kultúrta-nács döntőn arról, hogy valamely találmánynak a gazdasági értékesítését megengedjék-e, vagy pedig a feltaláló szellemi kiváltságának elismerésével és honorálásával egyidőben egy műszaki múzeumba helyezték el egyszerű kiállítási tárgynak?

Mi azt mondanók, hogy sem a gép rajongóinak, sem a — legalább is elméletileg — géprombolóknak nincs egészen igazuk és utalnánk egy Sokrates nevű görög bölcsre, aki már huszonhárom évszázaddal ezelőtt fejtegette Athén piacain és utcáin, hogy

*az emberi javak másodrendű dolgok:
az elsőrendű kérdés az, hogyan használjuk fel őket,*

hogyan éljünk velük? De nem kell ilyen megszűre mennünk. A katolicizmus és a technikai fejlődés: e kettő között valami ég és föld távolságot szeretnének elhítni a XX. század felületesi, tájékozatlanjai. Pedig az Egyház nemcsak Roger Baconra hivatkozik, a XIII. századbeli franciskánusra, aki már a maga idejében — amelynek legnagyobb természetűsége volt — elvben lehetségesnek mondta a gőzhajót, a tengeralattjárót, a gépkocsit, hanem arra is, hogy ő mindig sokratesi állásponton volt a társadalmi javak dolgában. Most is azon van. A gépet sem nem bálványozza, sem nem gyűlöli, hanem felhasználja a lelki üdvösség munkálására.

Ez az, ami miatt most néhány sorban a „repülő páter”-rel foglalkozom.

A repülő páter

„Der fliegende Pater” — ezzel a címmel maga a repülő páter írt könyvet, amelynek most jelent meg a második kiadása. A repülő páter pedig nem más, mint Schulte német kardinális, aki nemcsak aviatikus, hanem miszcionárius is és mint ilyen: befogja

a lemodernebb géptechnikát a hitterjesztés munkájába;

ő szentelt meg a kölni repülőtéren két repülőgépet. Az egyiket Szent Péterről, a másikat Szent Pálról nevezték el. A két repülőgép költéségeit az a katolikus egyesület (Missionsverkehrsarbeitsgemeinschaft, Aachen, röviden: „Miva”) fedezte, amelyet a lelkes oblatuspáter

a hitterjesztés géptechnikai eszközökkel való el-látására szervezett meg.

Egy nagy Limonsine, amely a galileai halász, Szent Péter nevével és egy-egy kétüléses repülőgép, amely az evangéliumterjesztés fáradhatatlan hajósának és gyalogvándorlójának, Szent Pálnak a nevével fogja járni a felhők magasságait, hogy onnan testi-lelki segítséggel szálljon Afrika vagy Ázsia vagy Ausztrália kezdetleges népei közé: van-e ennél egyhamar modernebb látvány, van-e ennél megkapóbb szenzáció az igazi szenzációk szomjazói számára? Pedig ez a látvány csak a technikai részében modern.

a lelki motorja — amely magasan föléje lendíti minden merő technikai érdekességnek — olyan régi, mint Szent Péter és Szent Pál alakja, mint a cselekvő kereszténység.

De beszéljen valamit maga a „repülő páter” is, akinek a könyve homlokán ez a megkapó ajánlás ragyog: „Kedves, hősies édesanyámnak, aki három fia közül kettőt elveszített, gyermeki szeretettel és hálával.”

Elmondja benne Schulte kardinális: hogyan tamadt ez az ő gondolata a repülőgépes hittérítésről missziós munkája közben. Elmondja azt is, hogyan függ össze ebben az ő gondolatában a keresztény hősiesség és az igazi hazafiság. Egy járvány alkalmával elpusztult Afrikában négy olyan német kulturbajnok egyik missziós területen, akiket meg lehetett volna menteni, ha gépkocsi és repülőgép állt volna rendelkezésre.

A bennszülött rablók garázdálkodásai se lennének olyan veszedelmesek, ha modern közlekedési eszközök szolgálnák a hittérítőket. A missziós orvos számára pedig manapság el

se lehet képzelni a gyéren lakott területeken, egymástól messze elszórt helységeken a teljes értékű munka lehetőségeit ilyen közlekedési eszközök nélkül. Gépkocsi, motorkerékpár, repülőgép a hittérítőket megvédi a vadállatoktól és hatalmasan fokozza tekintélyüket a bennszülöttek előtt. A Földkerekségén 13.000 pap kulturmunkáját könnyíti meg a géptechnikának minél erőteljesebb szolgálatba fogása; kíméli a munkaerejüket, csökkenti szenvedéseiket, megszázsorozza önfeláldozó munkájuk eredményeit az Egyház és a haza javára. Az utóbbi öt évben derék német hazafiak áldozatkészsége már szerzett ötven gépjárművet a német hittérítőknél, de ez a segítség még nem elég, tehát folytatása kell, hogy következzen és fog következni.

Gondolom: mindez van olyan érdekes, mint napilapjainknak akárhány kövérbetűs híradása. És ha most Schulte kardinális repülőgépei, gépkocsijai és motorkerékpárjai mellől visszatérünk a géprajongók és a géprombolók disputájához, megmondhatjuk a vitalközönségnek, hogy az igazság, az emberiségre üdvös igazság megint annak a „középkori” Egyháznak a részén van. A Szent Péter és a Szent Pál nevével induló repülőgépek motorjai azt fogják búgni az öt világrész felett, hogy nem a gép tehet róla, hanem az emberek uralkodnak fölöttük, ha az emberek nem tesznek róla, hogy a géptechnikának mégolyan iramló fejlődése közben is igazságos, becsületes, emberséges legyen a földi javak elosztása, hogy a gép nem embermilliók romlását szolgálja, hanem embermilliók földi boldogulását és lelki üdvösségét.

Abban, hogy az egyház ott a kölni repülőtéren gépmadrakat fog szentelni a krisztusi evangélium és az igazi emberi művelődés szolgálatában, benne van a gépkérdésnek egész megoldása: nem siránkozni sem a széplelkű Gina Lombroso asszonnyal, sem Werner Sombarttal, nem odahajigálni a gépkerekek és gépszíjak közé Istent és embert a nyugati vagy az oroszországi istentelennel (akik mindig embertelennel is), hanem befogni gépeket és géptechnikát az emberi lélek szolgálatába és azzal Istennek nagy munkatervébe.

A BÉKE HIMNUSZA

Írta: MÉCS LASZLÓ

Hajnali nap, simogasd meg párnánk,
Ha a sivatag dalára felszerkenünk.
Bánattépett álmunk a csillagok közt járkált,
Egy új enyhület gyöngyeit kerestük.
Meghűsíti sebünk a káprázatos égbolt,
Ha szárnyával érint egy reménygalamb.
Kerubujtok zokogtak a lanton
És énekelt — a Megváltónk maga.

Üdvözlőára a mélység felé esong,
Szent ihletköde a föld arcára hullt.
Ebben mosdanak a zöld erdők hegyek,
Alkotásában gyönyörködik az Ur.
Ege kékablakán százszor is lenéz,
Figyelve a harmatos rózsafát.
S áldott lelkére szürke kő fekszik,
Feketén sir minden friss hajtás...

Óh mondjátok, mit ér e bús élet,
Ha szeretni már senkit se tudunk?
Ha ingerel folyton a háború réme
És tankok tiporják le a liliumot?
Elmosva a vér millió szűz álmát,
Mirtuszt nem tűznek fel soha.
Csak zokognak a bánat pusztáján.
Mindegyik egy szomorúfűzfa...

Van-e szebb, mint a suttogó tenger,
Ha virgonc habján, víg-hajó repül?
Ha pásztortűznél mesélgetünk este
S egy csillag ott távol — előre tör?...
Vágtatva közeleg villámfénye hozzánk,
Holt szívünk ujjongva dobog.
Végigsújtva egy bércet a villám,
S a béke szent lángja — ott lobog...

És ott ragyog az országok felett is,
Ott is ég, hol örvend az anya.
Délregetve aprónyi szülöttjét,
Imádva, mint egy szárnybontó tavaszt.
S elfelejtik a zord napok zaját,
Számukra meghalt a fájdalom.
Bilincsbe verte őket a boldogság.
Óh, boldogságl nekünk is dalolj...

Vad csataza ne kísértés már többé,
Gyilkos szurony, átok és halál reádl...
Fehér zászlót lenget házunk ormán a szél
És szívünkben az áldás zenéje muzsikál.
Szeretet gyönyöre remegtesd meg
A kunyhót, palotát és a népeket.
Majd találkozunk egy magasztos őjjel
Mégváltó békével — csöndesen.

ERZSÉBET RÓZSÁI

Irtta: Babay József

A wartburgi vár alatt szüntelenül szürkült a város kockakövekkel kirakott piactere. A műhelyek kirakutait fekete posztóból készült függönyök borították, közéjükön kézzel himzett fehér kereszt. Ez volt a hatodik esteledés József napja óta, hogy negyven, ötven kátrányozott deszkakoporsót vontattak a Daniel-Thal felé, ahol a pestisben elpusztult wartburgiakat temették el Lajos örgróf ónagsága parancsolatjára. Testes, dűbörgő patáju lovak léptei alatt csattogott az utcakő, négyküllős, feketevassal megvasalt kerekű, tölgyfagerendákból ácsolt, hajlott lőcsős szekereken sorakoztak a koporsók. Hat szekér haladt egymásután, világos volt még, de a földet suroló feketeöpenyes papok lobogó fáklyákat tartottak magasra.

A pestisben elhaltak koporsóiból nehéz, orrot és szemet facsaró szag terjengett. A doktorok hát úgy rendelkeztek, hogy meg kell pörközni a levegőt s ezért nagylángú fáklyákkal kísérték ki az elhullott wartburgiakat a ragályosok temetőjébe, ahol három év óta mind sűrűbben dolgoztak a vár rabjai, tömegtelen sírt ástak és fedték be temetés után kövekkel, agyaggal, szentelt görönggyel. Ezek a sírásók bélyős rabok voltak, akiket naponként kétszer korbácsolattak meg a hörtönkapitány. Egyedül ők áldták a pestist, mert a Daniel-Thal-i ragálytemetőbe barakot építhettek, a város élmezse őket dolgoztak, ehettek, ihattak és nem mert hozzájuk nyulni senki. A koporsók ugyanis sokszor kettéváltak. A kendőbe bugyolált fejű polgár kigurult, sebekétől márt testét vissza kellett hát helyezni. A nép pedig nem félt úgy az eleven betegtől, mint a pestises halottól.

Március negyedik hetében telihold éjszakáján megint megszólaltak a Szent Anna-templom harangjai. Jungdorfnál átlépte a víz a gátat, zúgott az ár újból Wartburg felé. A nép a faemeletes házak tetejére menekült, bugyrokka, kézibölcsőkkel, kutyákkal és macskákkal szorongtak a faszindelyes tetőpárkányokon. Harmadik estezendeje, hogy ragályal és árral sújtja az Ur Lajos örgróf birodalmát, a máskor dallól vidám, virágos, havas hegyesücsökkel telehintett, aprópáfránytól illatos Thüringiát.

A vár keleti szárnyán lakott Erzsébet, az Áldott. Hálóterme drágamivű tölgyburkolattal díszített, négyboltívű, egyszerű terem volt. A görögablakok előtt virágos balkonszékény, amelyen most ezüsfátyolként ömlött szét a holdfény. Ebbe a szédítő magasságba is felhangzott a vészharangszó, s szinte megrázta a súlyos, faragott fatáblákkal bevont ablakokat. Bim-bam-bum — énekeltek riadt félelmükben a harangok, beszökött bűgásuk a hálóterem alján álló bársonyfalakkal elzárt ágyasházba is, ahol prémes, kézzel himzett, selyemszegélybe vont takarók alatt aludt Lajos felesége, Árpádházi Erzsébet, magyar királyleány. Gyönyörű feje oldalt hanyatlott a magaspárna szélen, haja elomlott a takarók aljág.

Lajos örgróf, a férje a vár déli szárnyát lakja. Négy nappal ezelőtt költözködött oda. Haragszik, Henrik, a kövér prágai szakács besúgta, hogy a fejedelemszony nap mint nap tömérdek eleséget vitel le a wartburgi éhezőknek. Még a zsidó-sikátorok is küldött vasárnap kenyeret és lépesmézet. Pedig tavasz van, fogyóban a liszt, a bor, a méz és a gyümölcs is fonnyadt már. Hát nem lehet parancsolni ennek az asszonynak? Magyarországon bőség van, ott lehet, amit akar.

Thüringia alig termel búzát, gyümölcse is kevés, a három éve tartó árvíz és ragályátok megkopasztotta a népet, még jó, hogy a wartburgi vár nem szenved szükségét. II. Endre karácsonytájt indított utnak betven élelemmel telt szekeret. Hús meg is érkezett Wartburg alá, tizenkét félholtra kaszabolt, nyilas lovasal. A többi elrubolták, felkoncolták, szétpusztították a havasokon. Érthetetlen, hogy ez a szelíd asszony, aki áldott mosollyal hallgat az ő szavára, ilyen konok, egyszerűen elsápadó, hallgatag és szóltan-makaos lesz, ha meg akarja ígérteni vele, hogy nem jár le a városba többé pénzt osztogatni s a magyarhonból származó fehéreseléivel nem esempéz ki szentül fél karéj kenyeret sem.

— Nézd, Erzsébet, — kérlette a férje, — velem is törődhetnél keveset, szívem. Irtózom a gondolatától, hogy egyszer csak behorít a

pestis. Ramburger doktor mondta, hogy leprás is örjög a betegek között. Es te kórházat épített az olasz mesterrel, ide, a déli kapu alá. Magad ápolod őket. Egész nap odalent bolyongsz gyalog. Azt hiszed, nem tudom, hogy eladattad a két szép libiát mént is és szétszotogattad a pénzt? Megtiltom ezt a pázarlást és még ma iratok panaszlevelet felséges atyádnak.

Erzsébet a színes kockakövekre nézett, amelyek az imaterem földjét borították. Így beszélgettek. Ketten. Kora reggel. Még nem is jött le a vár papja, hogy misét mondjon nekik. Erzsébet aztán megfogta férje nagy, fekete-kesztyűs, örökösön fázékony kezét és így szólt:

— Thüringia népe árva és nyomorgóbb minden népeknél. Hogyan hallgatna meg az Isten az érte küldött imádságomat, ha addig, míg tehetem, nem segítek rajtuk? Mi az az elosztott morzsa, Lajos, a te gazdagsághoz képest? Láttam tegnap is egy özvegyet a Flórián-ház gyóntatóterme küszöbén, lerogyott az éhségtől, didergett, mert cafatos inget viselt csak és csecsemője sírva rágatta sovány mellét, amelyben két csepp teje se volt talán. Tudom, megmondják nekéd már azt is, hogy palástomat reájok terítettem.

— Amit én hoztam neked Hofburgból, Erzsébet. Hermelinnel volt díszítve, úgy örültél neki, mint egy barbár gyermek. Legközelebb kiköltözzél a várból valami bokor alá és felelődted ide ezt a pestisverte, lázongó csordát! Megtiltom, hogy egy garast is kiadj reájuk. Aki pedig elfogadja tőled, azt kikorbácsolatom Wartburgból a hegyek közé!

A vést szétbongó harangok élszaggatták az álmat II. Endre leányának szeme fölül. Felriadt. Kiáltott. Széthuzta az ágyát sötétségbe vonó, menyegzetről omló bársonyfalat.

Varkocsos hajú, barna arcú, hajlottan lipőgő anyóka osont be, arcán ezernyi ránc, szemében még az alvó álom, előreugró, csúcsos, öreg állán tjelelem. Meztlábba húzott, szíjalkból font lábbeli, csomósráncu szoknya, durva, kézzel szőtt vászoning a testén. Remegett, de azért jött. Vén cseled volt, akkor került ide, amikor Erzsébetet egész kislány korában eljegyezték Thüringiai Lajosnak.

— Efel, mi van odalenn?

— Mögött árvíz gyün egyetlenem, mindön harangot mögkonganak.

— Küld be a lányokat, felöltözzöm.

Efel visszasont, Erzsébet felkelt. Átsietett a kápolnába. Efel csoszogott utána.

— Lemegyek! — mondta Efelnek, — eridj a konyhába, csomagolj össze mindent, amit csak találsz s ha rádtámadnak a szakácsok, mondd meg, hogy kikérgetem valamennyit a Daniel-Thalba sírásónak! Efel akarok kivinni, van még két éhezöm, akikről tegnap hallottam Ludendorff grófnőtől.

— És ha gyün az árvíz? Szencségöm?

— Imádkozom, hogy kerülje el a várost.

Efel elosont csoszogva a sötét folyosón. Erzsébet pedig benyitott a kápolnába. Korom-

sötét volt, a kettős padosor között tapogatózkodott előre, oda, ahol az éjjal-nappal halksárga fényt osztó zsirfáklya lobogott. Az oltár elé. Es leborulva imádkozott, amíg csak világosságba nem vonta a világot a koratavaszi, dideregető hajnal.

Lajos lóháton vágta az át a várudvaron. Harag vereslett az arcán. A prágai szakács, a Henrik, aki reggelenként személyesen tálalta urának a parázson pirított kenyeret s a marhacsontokat, amelyekből forró, zsiros pávát vert ki a velő, már bepanaszolta Efel, a vén cselédet. Elmondta, hogy két kenyeret, négy fontnyi ürühust, juhcsakóba pergetett mézet, két husos csülköt, félfontnyi magyardiót lopott össze Efel, kosárba dobálta az örgróf ebédjéhez szánt, arannyal vásárolt, drága anyagot, még szaradt faggyut is dobott a tetejébe és úgy futott a kápolna felé, hogy esküdni merne, ördögötől kölcsönzi ilyenkor a két lábát. Megint a fejedelemszony parancsára dézmált s amikor el akarta venni tőle a kosarat, az a csúf, magyar banya bolhaport szórt az arcába. Lajos, a szikár, szakállt viselő, kissé rekedtes beszédű, gyorsharagu fejedelem nem is reggelizett, hanem nyergeltetett s miután a déli kapu öre jelentette, hogy Erzsébet lebecsátatta a hidat s egyedül távozott, utána iramodott.

A vizetgyűjtő márványkövekkel körüloszlopozott várkutnál érte utól az asszonyát. Már messziről látta, Erzsébet balvállát valami nagy teher rogyasztja meg, tehát cipel valamit. Most már elég! Árvíz ide, árvíz oda, ha jön, ha nem jön, Erzsébetet Efelrel együtt bezaratja a lakosztályába, s őrizteti mindaddig, amíg csak esküvel nem fogadja, hogy nem osztogat szét mindent a pestises lakosság között. Erzsébet tudta, hogy kit hoz mögötte a vágató mén. Pedig hátra sem nézett. Imádkozott. Palástja alatt súlyosodott a megrakott fűzeskosár.

Megtorpant a mén, amikor utolérte Árpádházi Erzsébetet. Szája habot vert, erei remegtek. Lajos leugrott a nyeregből, balkezevel az aranyozott szegélyű kantárt tartotta s jobb kezével megragadta hitvese palástján a drágaművű tartókapcsot.

— Mit viszel? — kiáltotta s dobbantott. Lehuppanó csizmája alól ezüstsűrke por verődött.

Erzsébet az urára emelte nagy, melegfényű, dióbarna szeme tekintetét.

— Virágokat, — mondotta oly halkán, hogy alig rezdült a hangja.

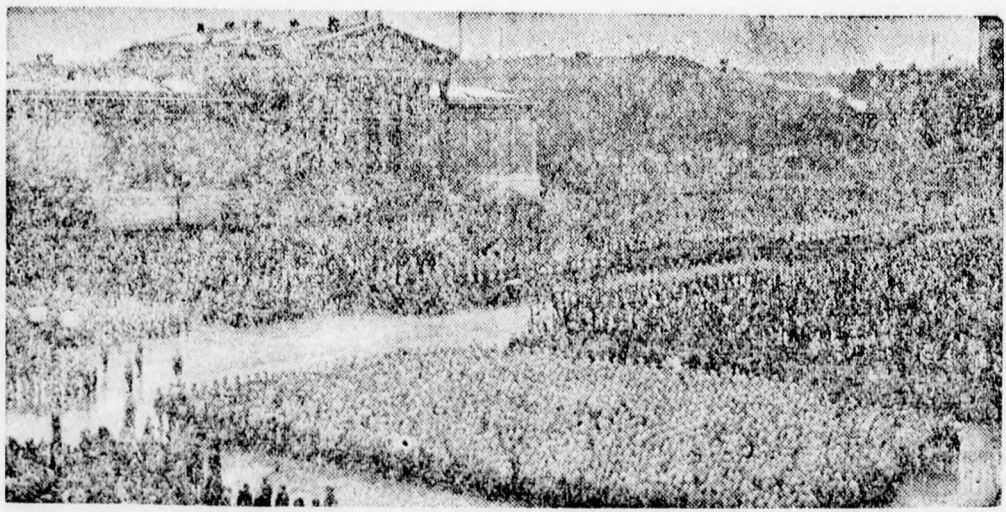
Thüringiai Lajos elsápadt a haragtól. Felséges Isten! Még hazudsz is?

Elengedte a kantárt. A mén, érezve szabaddulását, felnyerített s vágatva iramodott vissza a vár felé. Lajos, a keményszívű örgróf, aki fittyet hányt még II. Frigyes rendelkezéseire is, szinte letépte Erzsébet válláról a meleg bársonyvalástot, kiragadta kezéből a kosarat. Felhajította a vászontakarót. A kosár könnyű volt. Mi ez? A vászontakaró alól vérpíros rózsák, dussillatú Dahliák, arrafelé sohasem virákozó májusi, tarkaszínű, édeslehelletű szagosbűkköny mosolygott a hegyek urára.

— Bocsás meg, Erzsébet. Angyalom!

Árpádházi Szent Erzsébet arca fehér lett, mint a frissen mángolt, ékköves oltárterítő és felnézett az ére...

A mennyebolt kéken és örök üdvöt ígérően mosolygott rá vissza.

November 9-én helyezték el annak a 16 nemzeti szocialistának a koporsóját a tiszteletükre épített kápolnába, akik 1923 november 9-én, Hitler Adolf Münchenbe vonulásakor elestek.

A katonai diszfelvonulások befejeztével mondott beszédében Hitler kancellár a nemzeti szocializmus „örökös őrségének” nevezte őket. Képünk a müncheni Königsplatzon készült eredeti felvétel.

A vörheny

Ezt az aktuális cikket a «Népegészségügyi Szemle»-ből vettük át kivonatossan.

A heveny, kiütéses, fertőző gyermek-betegségek közül legrettegettebb a skarlát.

Régebben összekeverték a kanyaróval, sőt a diptheriával is. Körülbelül a XIX. század elején terjedt el az egész világon.

Ami a regályos voltát illeti, méltán tekinthető egyik legragályosabb fertőző betegségnek. Elegendő néha, hogy az egészséges csak rövid ideig is a beteg közelében tartózkodjon, hogy a fertőzés megtörténjen. A közvetlen érintkezésen kívül fertőz közvetve is. Így terjeszthetik a beteg ruhái, fehérneműje, ágyneműje, könyvei, játékszerei, egyszerűen minden olyan tárgy, amelyet a beteg betegsége alatt használt. Különböző megfigyelések egyöntetű véleménye, hogy a kórokozó fertőző képességét hosszú időn keresztül megőrzi a szervezetén kívül is s így a beteg által használt tárgyak hónapok múlva is okozhatnak fertőzést.

Maga a beteg fertőz az első kiütés megjelenésétől, míg a hámlás befejeződik, sőt azután is.

Igy előfordulhat, hogy bár egy család valamennyi tagja fertőződik, azok mégsem betegszenek meg mind. Leginkább hajlamosak a gyerekek a 2-10. életévükig.

A betegség legtöbbször hirtelen, magas lázzal, fejfájással, torokfájással, esetleg hányással kezdődik, amelyet jellegzetes bőrkiütés követ. A kiütés rendszerint az első 24 órában, vagy a másodnapon jelenik meg. Létrehozója a bőrben levő skarlát, toxin, illetve e toxin által előidézett vérbősége a bőrnek. Az első kiütések a nyakon jelennek meg, hogy innen a mellre, hátra, végtagokra, végül pedig az egész testre ráterjedjenek. Az áll és száj környéke ment marad a kiütésektől s a kiütéssel borított testről messze világít a maga sápadtságával. Ami a kiütést illeti, először apró, sűrű pontok alakjában jelenik meg, a pontok mindenike egy-egy szőrtüszőnek felel meg; később ezek az apró, vörös pontok egybeolvadnak a köröttük keletkező vörösséggel, hogy egyöntetű skarlát-vörös színt adjanak a bőrnek. A kiütéses bőr vörösségét annak vérbősége adja, mint már említettem, mely vörösség mindaddig tart, míg a szervezet elégséges antitoxint nem fejleszt a skarlát toxin lekötésére. Mihelyt ez a folyamat befejeződik, a kiütések eltűnnek s később a bőr hámlik; innen könnyen érthetővé válik, hogy a hámló bőr már nem fertőző, mint ahogyan ezt ma is sokan, még szakemberek is hiszik és hirdetik.

A láz, mely rendszerint 40 fokkal kezdődik, a kiütés kifejlődésével elérheti a 41 fokot, hogy azután többé-kevésbé ezen a magasságon maradjon a 4-ik, 5-ik napig, amikor is csendesen esni kezd, hogy a 8-10. napon a normálisra szálljon.

A legfontosabb szövődménye a skarlátnak a 3. héten, de néha később fellépő skarlátos vesegyulladás, amely nem egyszer okozza, a már megmentett beteg szomorú végét. Ennek tünete a láz ismételt emelkedésén kívül a vizeletben megjelenő kóros alkatrészek fellépésével kezdődik, hogy azután esetleg a veseműködés teljes megszűnésével a vizelet mennyiségének csökkentését, majd annak teljes hiányzását okozza. Ez utóbbi említett esetben természetesen beáll a vég.

Az általános véd-intézkedések közül legfontosabb a beteg lehető leggyorsabb elkülönítése, valamint azok elkülönítése, akiknél fennforoghat a fertőzés veszélye. A beteg izolálása a hámlás befejeztével még legalább 14 napot tartson, a beteg testvéreit, illetve mindazokat, akik vele közeli érintkezésben voltak legalább 14 napig elkülönítjük és megfigyeljük. Amikor a beteg elkülönítésének ideje, amely kb. 6 hét, letelt, a beteg szobáját formalinos gőzökkel fertőtleníttük. A burorokat és a szobában lévő tárgyakat s azokat, amelyeket a beteg használt egy ezrelékes (1/100) szublimát oldattal lemosunk, a padlót erős szódalúggal árutoltjuk fel, földes szobát friss oltott messzel sűrűn beprecsekkeljük, fehérneműt, ágyneműt lehetőleg gőzben, ennek hiányában főzéssel fertőtleníttük, játékszereket, könyveket a legegyszerűbb elágozni!

Mindenesetre a fertőtlenítés az illetékes hatóságok orvosi utasítása szerint és felügyelete mellett kell történnjen. Skarlátjárvány idején, mint más járványkor is a gyermekeket gyakori kézmosásra szorítjuk s naponként többször öblögetjük torokukat fertőtlenítő folyadékokkal, ez utóbbira igen alkalmas Hyperol amelyből egy-két tablettát teszünk egy pohár vízbe.

Gyermekeinket járványos időben lehetőleg óvjuk a meghűléstől.

Itt kívánok egy érdekes, de sajátos dologról megemlíkezni. A tapasztalat azt mutatja, hogy a járványkórházakból kikerült skarlátbetegek hozzátartozói elég nagy százalék arányban fertőződnek meg. Eppen ezért a járványkórházból hazakerült felépült jó ha hazakerülése után is elkülönítjük még egy ideig a környezetétől, egy és más véd-intézkedést alkalmazunk az egészséges környezet érdekében. (Fertőtlenítő, torokölgetések stb.)

Utósti megerősítések után mosakodj mindig alaposan, legjobb ha a kellemesen illatosított „Schicht-Soap” szappannal, amely gyorsan és dúsan habzik, alaposan tisztít és fertőtleníti.

A Golf-áramlat: földünk melegvízfűtése

Irta: Nemoda Sándor

Semmi sem új a Nap alatt! A fáradságos munkával szült „nagyszerű” találmányok rendszerint csak erőltet utáztatái mindannak, amit a természet saját háztartásában már megvalósított. Milyen „modern” berendezés például a központi melegvízfűtés, de ha az eredetét keressük, csöppet sem új dolog! Hiszen Földünk legalább is már jó párezer éve használ olyan melegvízzel fűtő berendezést, amely még csak javításra sem szorul azóta, sőt üzem sem kerül semmibe. Megozzá a természet, mint zsenidlis technikus, azt a feladatot is megoldotta a meleg tengeráramlatok létrehozásával, amellyel korunk tudósai se tudtak eddig megbirkózni:

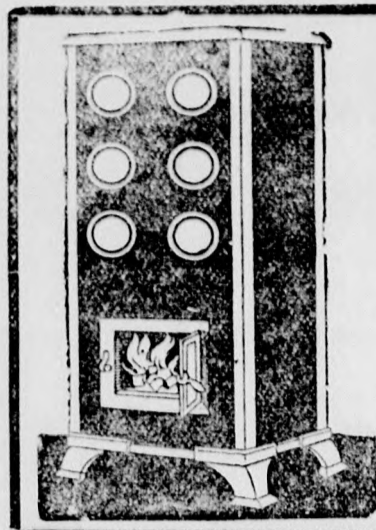
Hogyan lehetne a forró nyarak melegét télire elraktározni? Ez az a nagy feladat, amelyet a természet ügyes mesterfogással úgy oldott meg, hogy egyszerűen felvezeti a forró égvő tengerének meleg vizét a hidegtől didergő északi földrészek partjaihoz. Nyugat- és Észak-Európa partjainak meleg vízzel való fűtését például a Golf-áramlat vállalta magára. Ez voltaképpen az egyenlítői tengeráramlások folytatása s létrejöttét Európa — sok egyében kívül — a passzát- és nyugati szeleknek köszöni. A Karibi- és Florida-áramlatnak folytatása s Florida partjainak megkerülése után egyik ága keletre fordulva átvág az Atlanti-óceánon s Anglia felé veszi az útját. Mint folyó a tengerben halad a Golf-áramlat Irország és Norvégia partjai mellett az Északi Jégstenger felé és vizének melege életet lehell a zord északi országok partvidékébe.

A Golf-áramlat tehát az egyenlítő meleg vizével fűti Európa hideg partjait.

A Golf-áramlatnak köszönheti Anglia is fekvéséhez képest nagyon enyhe éghajlatát. Sokkal inkább létkérdés azonban a Golf-áramlat Európa északi partvidékén, ahol en-

nek melegítő hatása nélkül olyan szibériai hideg volna, hogy állandó emberi tartózkodásra nem is lenne alkalmas. Legjobban tudják ezt az oroszok, hiszen az európai Oroszország északi partvidékéből csak keveset melegít a Golf-áramlat, mert a Novaja-Zemja-szigetek óriási gátként térítik hirtelen északra, a Jeges-tenger felé s így nem haladhat továbbra is a kontinens partjai mentén. Pedig ha sikerülne a Vaigács-szigetnél kelet felé irányítani az áramlást, egyszerre felolvadna a Kari-tenger jége és Szibéria partvidéke legalább kétezer kilométernyi hosszúságban nyerne a mostaninál tíz-tizenöt fokkal enyhébb éghajlatot.

Az orosz tudósok fel is vetették a Golf-áramlat ilyen irányu eltérítésének tervét, melynek megvalósításához látszólag elegendő volna egy „csupán” ötszázkilométernyi hosszúságú gátat építeni a Barents-tengerben. Ennek mélysége azonban itt kétszáz méternél is mélyebb s így e roppant nagyságú gátnak már a megépítése is hatalmas mérnöki feladat volna. A technika mai állása mellett nem is kétséges, hogy meg is tudnák építeni. Kétséges azonban az, hogy vajjon e gát megépítése után tényleg keletre fordulna-e a Golf-áramlat vagy még a gát előtt északra törne? Ha pedig valóban keletre tudnák kényszeríteni az áramlatot, ki-fizelődnék-e az óriási költségű munka? Aligha! Az egész tervnek csak akkor volna jelentősége — de akkor aztán óriási — ha a Golf-áramlatot végig lehetne vezetni kelet felé Szibéria egész partvidékén, a Bering-szorosig s nemcsak a Tajmir-félsziget keleti végéig, mert ekkor egyszerűen könnyen hozzáférhetővé válnának Szibéria gazdag ásványi kincsei. Erre azonban a sarki földrészek alakulata nem nyújt reményt, ha csak maga a természet is nem segít majd egyszer e hatalmas terv kivitelében.

Sok tizezer
megelégedett vevő bizonyítja, hogy a
„ZEPHIR”
kályha az összes kályhák között a
LEGJOBB
10 kilogramm fával 24 órán át.
GYÁRTJA:
Szántó D. és Fia, Oradea
Kapható mindenütt. — Kérjen díjlanl árjegyzéket

Liszt Ferenc magyarsága

Irta: Haics Géza

Száz évvel ezelőtt a magyar zenei élet nem tudott Liszt Ferencel mit kezdeni és Liszt lángelméje ebben az önálló, kezdetleges zenei légkörben idehaza bizonyosan másként érvényesült volna. A Gondviselés gondoskodott tehát arról, hogy még gyermekkorában külföldre kerüljön s ott bontakozott ki zsenije, teljesedett be alkotómunkássága.

Mint a zeneművészet világpolgára, ő vált a XIX. század ösztönző, irányító jelző legkimagaslóbb művészi nagyságává.

Dicsőségének fénycsóvjára Magyarországra hullott, de kortársai nem tartották igazán magyarnak. Szemére vetették, hogy még hazája nyelvét se beszéli, Németországban is lényegében idegennek érezték, sőt francia földön, ahol az asszimiláló gallszellem olyan könnyen a maga képére alakítja az ott élő külföldit, se tudott igazán gyökeret verni. Életében mint a bolygó hollandi, hazátlanul, meg nem értve vándorolt szüntelenül, sehol nyugtot nem találva, pedig mindenütt, ahol megjelent, kigyúlt a fény, új hittel, megsokszorozott életlehetőségekkel gazdagodott tőle a művészet. Halála után mindazok az országok, ahol élt és működött, a magukénak követelték és hosszú ideig vitatták, de el nem döntötték, hogy melyik nemzeté igazán.

A születés méltóságát, az eredet és fajiság bélyegét, minél kiemelkedőbb szellem valaki, annál jobban megőrzi, annál kevésbé tagadhatja. És ha nem tudatosan, akkor ösztönösen, az élet törvényszerűségével tör ki belőle az ősi erő. Minden nagy szellem eredetiségével, egyéniségével, személyiségével hat. Hiszen a külvilág csak indíték arra, hogy magáraeszméljen s önmagát fejezze ki. (És pedig minél nagyobb művész, annál teljesebben.) Ebben az önportréban — és minden lángész alkotása önportré — a kortársak is a leghívebben magukra ismernek. Ez magyarázza azt a látszólagos ellentmondást, hogy egy mű akkor igazán nemzetközi, egymás nyelvét nem értő népek előtt is közérthető, ha sajátosan nemzeti. Ma már nem vitás, a legtermészetesebb igazság, hogy

Liszt Ferenc a magyar lelkiség legmélyebb s legjellemzőbb megtestesülése.

Képzőerejének keleti színpompájával, a találgató mesélőkedv szikrázó fényözönével, szíve alázatos tisztaságával és egyszerűségével, lelke határtalan felemelkedésével és akarata, vágya, hite csillapíthatatlan szilajságával: a magyar lélekalkat félreismerhetetlen jegyét viseli homlokán. S ha tagadná (amit sohasem tett), ha feledné, ha elveszíténé, nyomban visszakapná mint Polykrates a gyűrűjét, nyomon kísélné minden lépését, üldözné s csak utolsó lélekzettel szállna el a lelkével, amelyen még akkor is, mint himzés a szöveten, kifejezné Isten kitörölhetetlen kézjegyét.

Művei — és itt elsősorban nem a rapszodiákra gondolunk, amelyeknek jóformán csak a címe magyar: a szalonok, a külsőségeiben

nemzeties, felületes átlag szórakoztató használatára! — nem csupán belső képmásuk szerint, hanem külső alakjukban, a formai szerkesztés jellegzetes megnyilatkozásában is nagyon eredetre mutatnak. A magyar ember nem kerülget, kitérés és megszakítás nélkül, együttesben vagy álltában szeret végezni mondanivalójával. Az előadás egysége, lendülete, szuggesztív varázsa, a megindított életnek szétáramlása s továbbnövekedése a hallgatóságban, az együttműködésnek ez az ösztönös villamossága — a született szónokok adománya. Igazi magyar sajátosság. *Liszt egytéltes szimfónikus költeményei, zongoraversenyei, hatalmas szonátája példái a magyar szónoki östehetségnek.*

Lebilincselő hatásának, magávalragadó pártosának, ellenállhatatlan szárnyalásának ez a fitka. Még akkor is, ha elvonulva, magának vall, ha imádkozik s a földi dolgokból kikapcsolódik, elmerülve az örök sóvárgás harmónikus beteljesülésébe: sóhajai, fohásza, örömkönnyei azonnal a kifejezés béklyóiba, hangokba kíváncznak s szabaddá váltan egyesülni akarnak minden szívvvel, a szeretet egyesítő s megváltó hatalmával.

A zseni legbensőbb, legszemélyesebb ügye így válik közügyé, mindannyiunk égető érdekévé. Az eszményi szónok lélekarcából a prédi-

kátorra, az apostolra ismerünk. Az apostol magára soha nem gondol, mindig mások megsegítésén, megörvendeztetésén fáradozik. Saját maga számára nincsen mondanivalója, alázatos igénytelenségével, végtelen szeretetével csak Istent szolgálja. De mihelyt megérinti mások élete, az emberi nyomorúság, amelyet a részvét fájó nyilalásával azonnal nyitott sebnek érez, megszólaltatja hallgatója szívét s mint enyhet adó írt odaajándékozva mindenkinek.

Liszt Ferenc zenéjében Assisi Szent Ferenc madárdaltól s virágillattól terhes lelke kél életre. Liszt zenei szent, akit a Gondviselés csak azért választott ki művészeknek, mert korának így nagyobb szüksége volt reá. Mai szemmel értjük meg igazán Liszt Ferenc misszionárius küldetését.

A hitetlen, szabadkőműves XIX. században ő volt az eleven hit.

Ha egy kor vallástalan, annak legérzékenyebb életnedve, a művészet, a legmérgezőbb hatású. Megronthatja nemcsak a korszellemet, hanem késő nemzedékeket is.

Liszt Ferencnek az volt a hivatása, hogy hittel, egészséges étellel töltsse a Beethoven után zsákutcába jutott zeneművészetet.

Tétova sóvárgása, hogy pap legyen-e vagy művész, ma már érthető és természetes. Az örök tökéletesség után epedő lelkének ez az ellentétes, kettős megnyilatkozása olyan szükségesség, mint a bal- és a jobbkéz.

Ha művészegettségét magunk elé képzeljük, lehetetlen nem gondolnunk egy másik magyar eredetű, de még születése előtt külföldre tévedt nagy művészre, Dürer Albertre, akinek képein a magyar lélek arcának ugyan csak legmélyebb s legvonzóbb vonásai fényesednek.

Alázatossága, szerénysége, mély vallásossága, töretlen hite és képzőerejének fejedelmi gazdagsága s mindezen felül a Vátesznek elhivatottsága az a megdöbbentő közös vonás, ami magyar eredetre vall mindkettőjünél.

A h-moll szonáta emlékeztetünkbe idézi Dürernek a nürnbergi képtárban található meztelen önportróját, amelynek vallásos magabizáltságánál csak a lélek tisztasága és fenéke szebb.

Mai korszakunkban, amikor a spirituális, a befelé mélyedő vallásos lélek szőttéri láncát s a materializmus halálos szorításából, úgylát-szik, végkép kiszabadul, sokszorosan példa, eszmény és igazolás Liszt Ferenc emberi és művészi nagysága.

EZER ÚJ-SZEGÉNYEK

— Árpádházi Szent Erzsébet szentté-avatásának 700 éves évfordulója —

Hajnal óta egyre jönnek... Koldusok,
szegények, viskókból, pincékből, ódukból...
Wartburg felé útra-kelnek;
halott királynéjuktól búcsúzó
ezer-koldusok, mint szép égi-kórusu
ezer-angyalok... énekelnek...

Zsolozsmás-barátok imáját kísérő
harangok, szent éneklése, himnuszba
zendül e hajnali órán;
s mint ezer-szegények válláról leszálló
ezüstös-szárnyu galambok lépkednek...
halkan, a wartburgi rózsán...

A százados öreg várnak tornyai,
mint hét nagy fekete madár, ezer
szegényektől kérdik: „Az élet mért ilyen?”
s ezer-szegények nem felelnek, csak
a trónteremből fölszálló ének
visszhangozza: Réquiem... réquiem.

S most, hétszáz évvel később... az ég szép
ablakán, lenéz a földre... „A koldusok,
szegények vajjon merre vannak?”
És nézi, nézi... sokáig és látja...
im ezer új szegények, szent-processzióban
Wartburg felé tartanak...

Réquiem, réquiem s ezüstös szárnyú
galambok szárnyán száll már lelke s kíséri
ezer szegények szép dala;
a réquiem ezer szegények vállára
vissza száll s tedeumos éneket
kezd az angyalok égi kara.

„Szánktusz, szánktusz, szánktusz Dominusz Deusz
Szábáoth” s a Bárány lábához le tesz
a királyné egy szép csokor rózsát;
Ezer szegények szép szívéből nyílt ki
most a tegnap éjjel s im felhoztam, mint
szent éneket... legfrisebb nótát.

A csokor rózsából, koszorút kötöttek,
koronát csináltak, hét szép angyalok,
kik ott, a Bárány körül álltak.
Liliomos szép harsonán glória
csendült fel s megkoronázták szűz
jegyesévé az örök Királynak.

KAJTSA FERENC

Ahol a jegygyűrűt a templom falára akasztják

A jegygyűrű a maga végtelenségének szimbólumával az elválaszthatatlanságot, örökkévalóságot és egymás iránti érzelmi alázatot jelenti. Már a régi időkben is használták és azt fejezték ki vele, hogy két ember egymással szemben rabszolgaságot fogadott. Mikor a rabszolgarendszer virágzott, ugyancsak gyűrűvel jelezték a rabszola elválaszthatatlanságát urától. Rómában a rabszolga vasgyűrűt kapott urától és ezt élete végéig viselte is. Akkortájt csak a férjhezment asszony viselt jegygyűrűt, annak jelölül, hogy egész életére férjének szolgálója lett. A római jog azonban korántsem ismert el ebben semmi erőszakot és kimondta, hogy úgy a nő, mint a rabszolga mindenkor megválaszthatja urát és parancsolóját.

Érdekes, hogy Anglia és Németország egyes vidékein még máig is divatozik az a szokás, hogy

a házasságba lépő asszony egyedül viseli a jegygyűrűt.

Angliában a menyasszonynak feltétlenül kell gyűrűjének lenni és a házasságkötés alkalmával ilyen híján akármi jó ami egyik újat gyűrűalakban körül fogja. Ilyen például a kulcs, vagy egy cénadarab, amit ujjára hurkol. A vőlegénytől senki sem követeli a gyűrűt. Egyes arab törzsek nem tartják elengedhetetlen szükségességnek a gyűrűt, ellenben az asszony homlokára piros festékkel kört ábrázolnak. A hőtöntöltött hölgyek, illetve menyasszonyok a jobb lábuk bokáján hordják jegygyűrűiket, néha több kilós súlyban, a régi inka menyasszonyoknak pedig ezüstgyűrűt kovácsoltak a — derekukra.

A gyűrű a maga végtelen, önmagába visszatérő formájával az örök hűség jelképe. Ehhez minden történelem a gyűrűkbe való bejegyzések is. A középkorban ezt a bibliai mondatot vésték be: „Amit Isten összekötött, ember ne lánthat szét”. Máig is divatos ez a bevésés az Orkney-szigeteken és Skóciában. Ugyancsak az északi szigeteken más érdekes szokás is divik, még pedig az, hogy a templom belső falán hatalmas vas- és fagyűrűk vannak. Esküvő alkalmával a házaspár a pap ellenőrzésével bedugják kezeiket egy ilyen gyűrűbe és ez érvényesíti a szertartást.

A jegygyűrűk anyaga is a korral változik. Alaszkában gyökből készült jegygyűrűk divatosak, a keresztény patagónok pedig halszálkából készítik házasságuk szimbólumát. Még az aranygyűrűnél is szebb a brazil bennszülöttek kígyóbőrből font művészies gyűrűje. Viszont egyes afrikai néger törzseknek az a szokás, hogy a menyasszonyok véssék ki a gyűrűket hosszadalmas munkával, mégpedig mocsári kagylóhéjából.

De akármből is készüljön a jegygyűrű, mindig és mindenütt ugyanazt jelenti:

az örökké tartó hűséget és két ember szövetségét az életre.

Csak így lehet a család szentesített voltát jelképezni, ha ugyan a házastársak az élet forgatagában mulandó emberek előtt nem szégyenlik ezt a szövetségüket, amire, sajnos, ma annyi precedens van! Majd csak elkövetkezik az a boldog idő, amikor a jegygyűrűt nem kell a mellényzsebben hordani, vagy nem muszáj okvetlenül retikülbe rejteni.

Mitesszer és tisztátalan arcbőrt nem ismerek!

amióta feltalálták a Scherk arcvizet, csak le kell mosni vele reggel és este az arcot. A tisztátalan arcbőr elmulnak és előtűnik a finom, teljesen tiszta arcbőr. Ár

üvegenként: Lei 62, 103, és 164 • SCHERK Vezérképviselőt

«Excelsior» Calea Moșilor, 78 București I,

Lotion
Faciale
Scherk
(Scherk arcviz)

AZ ÉLET UJDONSÁGA

Irtta: Bangha Béla S. J.

Szent Pál szava ez: az élet újdonsága s mint annyi más szentpáli mondásnak, ennek is különös, sejtető zamatja van. Ha feltámadunk Krisztussal, járjunk ma is az élet újdonságában! A feltámadott élet új élet, nemcsak mert elülről kezdődik, hanem mert a stílusa szükségképpen újszerű.

Szent Pálnak ezt a húsvéti intelmét nemcsak az egyesekre alkalmazhatjuk, hanem a katolikus társadalom egészére is, minden korban újból és újból. Kereszténység annyi, mint folytonos megújulás, folyton új életstílus keresése, egyre újabb felfelé kanyarodás minden újabb társadalmi fordulatnál, minden újabb kérdés-komplexumnál.

A mi korunk különösen gazdag ilyen életfordulatokban, hiszen úgyszólván minden, ami régi volt, elavult s minden téren újabb meg újabb probléma meredezik elénk. Szociális téren, gazdasági téren, a nemzeti és nemzetközi életben. Világtörténelmi fordulónál vagyunk, a levitézlett s idejükmult formulák helyébe újakat keres a világ. A kereszténységnek részen kell állnia, hogy ezek az új életformák a húsvét hétének, az „élet újdonságának” jegyében álljanak. Ehhez persze az kell, hogy maga a kereszténység, a keresztény tömegek öntudata s tevékenysége megújuljon, új erőktől duzzadjon s az új feladatok teljesítésére alkalmas legyen.

Nem tagadható, hogy a kereszténység mint társadalomformáló erő éppen tömegeinek el hanyulása folytán hosszú évtizedeken, másfél évszázadon keresztül alatta maradt a várakozásoknak, valóságos völgyvonalat mutatott. Az újkori szabadgondolat nyeregbeszökése, a liberalizmus és szocializmus hallatlan erőrekapása nem következtetett volna be, ha a kereszténység képviselői a XVIII. század második felétől kezdve nagyobb mértékben állottak volna a helyzet magaslatán. A XVIII. század második felétől a XIX. század közepéig, sőt csaknem a végéig a kereszténység társadalmilag a soroza-

tos csatavesztések szomorú korát élte. Csak a XIX. század második felében s a vége felé indult meg erőteljes lendülettel az élet nagyobb arányú megújódása a süllyedés után. Ennek a megújódásnak első nagy irányjelzője s zászlóvivője XIII. Leó pápa volt, akitől a katolikus akció jelszava s elveinek első megfogalmazása is származik. Az ő hatalmas tettehívogatása azonban csak napjainkban kezdi teljesebb mértékben megtalálni a maga visszhangját.

Bátran állíthatjuk, hogy ha a katolikus világ megérti az utóbbi pápáknak a katolikus akcióra felszólító szavait, az Egyház előtt a megnehezült idők ellenére hallatlan újabb virágzás lehetőségei nyílnak meg. Olyan fejlődési s érvényesülési lehetőségek, amelyeket ma még áttekinteni sem tudunk.

A katolikus akció az élet megújódását jelenti a szó legszebb értelmében. Hatalmas központi gondolata az, hogy fel kell kelteni a világi katolikusok tömegeiben a felelősség érzését az egész Egyházért s az egész kereszténység virágzásáért s viszont az Egyház képviselőinek bizalommal s megbecsüléssel kell azok után az értékek után nyúlniok, amelyek a hűhű világi katolikusok segítő készségében rejtőznek. Hogy a papságnak nem szabad visszariódnia attól, hogy feladatkörét bizonyos fokig, amennyire azt a hierarchikus egyházszervezet lényege egyáltalán megengedni, megossza a világi hívekkel, legalább azokkal, akik tanujelét adták az Egyház iránt való hűségüknek s értelmi alkalmasságuknak. Ugyanakkor a világi hívőknek a maguk részéről is több érdeklődést és több aktív szolidaritást kell mutatniok a Krisztus-ország roppant feladattömegével szemben, amelyben az ő közreműködésük is fontos, sőt sokszor lényeges.

Olyan hatalmas gondolat ez, hogy nem csoda, ha nem egyszerre hatja át az Egyház tömegeinek, papoknak s világiaknak egészét, ha kezdetben bizonyos félénk tapogatódások, sőt huzódások mutatkoznak körülötte.

A módszer tekintetében bizonyos tanulmányozásra és kísérletezésre lesz még szükség, de kétségtelen, hogy az alapeszme maga — a tömegek felelősségérzete az Egyházzal s a felebaráti lelki sorsával szemben s a világi elemek ebből kiinduló nagyobb belekapcsolódása az Egyház lélekmentő munkájába — csakugyan korszakalkotó jelentőségű.

A közelmúlt korok lanyha s legjobb esetben erősen passzivistá katolicizmusa helyébe lendületes katolikus aktivizmust állítani; ez a katolikus akció által áhított megújított élet; ez a közel jövő katolicizmusának új hajnala, húsvéti ígérete.

BUDAPESTI

rokonához szállni kényelmetlen idővesztéssel jár és nem is olcsóbb, mint a kifűnő hírnek örvendő, 10 éve fennálló.

WINDSOR PENSIO

Vilmos császár út 7. II—III—IV.

Andrássy-ut sarok o 35 ujonnan berendezett hideg-melegvizes szoba. Ellátás nélkül is.

I d ő s z e r ű á r a k !

A negyven éves filmgyártás és a katolikus film

A Vatikán akciója katolikus filmtermelésért és az erkölcsrontó filmek

Nevetséges lenne most ismét hangsúlyozni, mekkora tömegnevelő hatása van a mozgóképeknek. Kétségtelen azonban, hogy a mozi széles e világon való elterjedése lehetővé tenné a magasabb kultúra minél szélesebbkörű terjesztését és a tisztá, nemes eszmék, gondolatok propagálását, tanítását. Ehelyett azonban a mozi inkább az izgalmas és lélekzetelállító kalandor és szenzáció-filmek vetítésére szorítkozik s nagyon, nagyon kevés azoknak a filmeknek a száma, amelyek erkölcsi szempontokból sem lennének kifogásolhatók.

A mozi története egyébként még nagyon kevés évszámra tekinthet vissza: Mindössze *negyven éve, hogy az első mozgószínház megkezdte működését*

Párizsban. De a mozgóképek problémája ennek dacára is, régebben foglalkoztatja az emberiséget, mint maga a — fényképezés.

A fényképezéssel legelőször *Schultze* német orvos kísérletezett, aki elsőnek fedezte fel, hogy a pokolköldatba kevert kréta por megfelel a világosság befolyása alatt és ez a megfigyelés már 1727-ben a fényképezés eszméjét vetett fel. A német orvos után két angol, *Wedgewood* és *Davy* kísérleteztek, szintén a pokolköldattal, de sem ők, sem *Niepcé*, aki már sötétkamarával dolgozott, nem voltak képesek használható képek előállítására. *Daguerre* (akinek az eljárása alapján mélynyomáshoz hasonló kivitelei grafikai reprodukciók készíthetők) már igen szép eredményeket ért el és száz évvel ezelőtt, 1835-ben sikerült fényképeket készítenie. Hosszas kísérletezések után *Talbot*nak sikerült felfedeznie a krómsók hatását fotokémiai eljárásoknál és ez időtől (1855) gyorsan fejlődött azután a fényképezés.

Ezzel szemben mozgóképekkel már jóval hamarabb kísérleteztek: de hosszú ideig csak gyermekjáték maradt minden ilyenirányú törekvés. Tükrök, forgókorongok, segítségével igyekeztek a mozgás ritmusát visszaadni és *Fulton* csodakorongjától *Plateau* fenakiszliskópján keresztül (ez utóbbival 1832-ben kísérletezett) a revolverkinematográfon és az 1866-ban feltalált zsebkinematográfon keresztül *Anschutz* mozijáig, amellyel ötven év előtt, 1885-ben kísérletezett, az 1895-ben Párizsban megnyílt első mozgószínházig és a mai, plasztikusfilmhez közeledő hangosfilmig óriási utat tett meg a mozgófényképezés. Ma már mintegy

ötvenezer mozi működik a világon és ez a tömérdek film, amit levetítenek, a legtöbb esetben sem nevezhető erkölcsnemesítőnek és tiszta, katolikus életre nevelőnek.

Ez az oka annak is, hogy az utóbbi években és főleg az idén, a Vatikán is erőteljes akciót indított a mozik műsorának megnevesítésére érdekében. Magyarországon már 1924-ben mozgalom indult a tisztességes filmekért, majd

1928 áprilisában a Hágában összeült Katolikus Egyesületek értekezlete indított világszerte akciót a filmek megnevesítésért.

Ekkor volt, ugyancsak Hágában, az első nemzetközi katolikus filmkongresszus is, amelyen tizenöt állam vett részt.

A Vatikán hosszabb ideig csak nagy időközökben szentelt időt a katolikus film kérdésének. Egy éve azonban az *Osservatore Romano*, amely tudvalevőleg a Vatikán felhivatalos napilapja, hétről-hétre oldalas, nagy cikkeket foglalkozik filmkérdésekkel és erőteljes propagandát indított a katolikus filmekért, amelyek a misszionáriusok munkájában is nagy segítséget jelentenek. De missziót teljesít ma mindenki és mindenütt, ahol a katolikus eszmét, illetve Krisztus igéit terjesztik. Ahol a család,

a béke, a jóság, az emberszeretet és a belső élet szép és magas eszméivel igyekeznek az embereket visszatartani tévutaktól, elbukástól, lezülléstől. És e missziót, — amelynél nemesebb kevés van. — a katolikus film segítségével erőteljesebben, hatásosabban lehet kifejteni.

Epp ezért, nagy, nagy szükség van a katolikus filmre, amely új közvélemény kialakításában, a jövő generáció hatásosabb nevelésében tevékeny szolgálatokat tehet.

Erdélyben még a kezdet kezdetén állunk ezen a téren. Csak ritkán vetítenek iskolák, gyermekek részére is alkalmas filmeket, amelyek a nemesebb életre ösztönző hatással lennének. A mozgóképszínházak országsszerte meg ma is a giccsfilmek vetítésével foglalkoznak s csak elvétve akad egy-két mozidarab, amely a nemesebb érzésekre nem lenne rossz hatással.

A katolikus filmek be kell vonulnia Erdélybe, ahol ezer és ezer tiszta lélek várja, hogy a mozi népszerű művészete által valóban művészi és magasnívójú erkölcsös filmeket is láthasson és épülhessen azokon. Ennek már elérkezett legfőbb ideje és a megindított Katolikus Akcióval karöltve kellene megszervezni a katolikus filmek terjesztésének nagyon fontos kérdését is. (h.)

BUCSU A VERSTŐL...

A lelkemből már kihalt a ritmus
Zengő sorok már nem kísértének,
Nem száll a lelkem a felhők szárnyán
Nem írok többé verseket.

Csak a szemem nyílik egyre nagyobbra
Ó jaj, hogy olyan messzire lát,
S dermedten nézem, mint hal meg bennem
Egy csodálatos álomvilág!

KOMAROMYNE MIHELFFY ELVIRA.

Paderewsky — hetvenöt éves

A világ egyetlen muzsikusa *Paderewsky*, a lengyelek nagy zongoraművésze, akiből, bár csak rövid időre miniszterelnök lett. Ez is csak olyan országban történhetett meg, ahol a művészetet, s főképp a zenét, szinte hagyományosan nagy becsben tartják. De addig, míg a kormányelnöki székhez eljutott, igen nagy utat futott be *Paderewsky* és ez az út telve van diadallal, sikerrel.

A lengyelországi Kurilován született 1860-ban november 18-án *Paderewsky*, tehát most tölti be a hetvenötödik életévét. A varsói zeneiskolában kezdett tanulni s sonnan kikerült Berlinbe, az akadémia zeneszerzői tanszakra.

1887 óta szerepelt mint zongoraművész s azóta bejárta az egész világot. Európa legelégültebb helyein éppen olyan jól ismerik, mint Amerikában s ami a hegédüművészetben *Paganini*, az a zongora terén *Paderewsky*: a legmagasabb technikai virtuozitás képviselője.

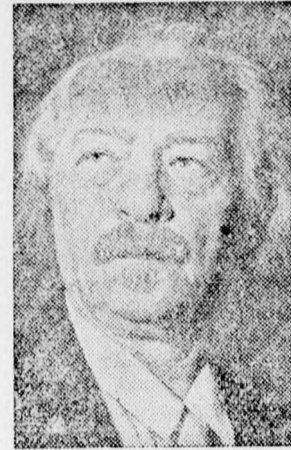
Keze alatt valósággal felmagasztosul a zongora. Játéka olyan ragyogó és színes, formai gazdagsága annyira bő, hogy hozzá az élő művészek közül senki sem hasonlítható.

Zongoravirtuozitása mellett a legkiválóbb zeneszerzők egyike is, oratóriumokat, operákat szerzett, de a nagyobb műfajok mellett inkább kisebb zongoraszerzeményei emelkednek ki, amelyek megközelítik technikai tudását, művészi előadókésztségét, szingazdagságban és zenei bőségben is. Két operát is írt, ezek közül az egyiket a budapesti Opera is előadta.

Paderewsky 1909-től 1913-ig a varsói zene-konzervatórium igazgatója volt, majd a háború után, 1919-ben miniszterelnöke lett Lengyelországnak.

Később (1922-ben) Amerikába utazott és ott telepedett le, ma is ott él.

Hetvenötödik születése napján a világon a harci lármá dübörög végig és az agg művész zongorája mellett bizonyára arra gondol, hogy ha a világpolitikát is művészek csinálnák, talán több szépség és kevesebb bánat, több muzsika és kevesebb vér volna a földön.

Az olimpiai bizottság elnökségének látogatása a berlini birodalmi sporttelepen.

Lázás készülődés folyik az 1936 évi olimpiára, amelyre egész „olimpiai falu” építenek, hogy a világversenyt résztvevőket elhelyezhessék benne. Képünkön az olimpiai bizottság elnöksége meglátogat egy ilyen épülő házat. Jobbról Fürstner százados, az „olimpiai falu” parancsnoka, mellette gróf Baillet Lotour és dr. Diem. Bairól D. Lewald államtitkár.

KERESZTREJTVÉNY

ROVATVEZETŐ: CSÜRÖS EMILIA.

13. (188.) szám.

Beküldte: Fazekas Sándor

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
18								19	20							21
22					23								24	25		
26				27	28				29				30			
31			32		33			34	35				36			37
		38			39	40		41			42		43	44	45	
46					47		48				49			50	51	
		52			53								54	55		
56	57								58							
59			60						61							
		62						63			64			65		66
67	68		69		70		71			72			73		74	
75							76			77		78	79			
80																82
		83					84					86			87	
88	89		90	91			92		93			94		95	96	97
98		99					100		101			102				105
104			105		106		107		108	109			110			
112					113	114							116			117
															118	

Beküldendő sorok: Vízsz. 18., 52., 75., Függ. 1., 17. és 70.

Határidő: november 29.

Vízszintes sorok:

1 A volt népusé. 9 Nem felejtették el. 18 Borsdalmól egy sor. 21 Irányhatározó. 22 Magyarul: Győző. 23 M-mel nagy sziget. 24 Ó-vel időhatározó. 26 Levélcímezéseknél használjuk. 28 Bőr betűi vegyesen. 29 Z-vel légáramlás. 30 Ha van szeméd... 31 Mássalhangzó kettőzéssel német tabornok. 32 Ékkel rezsím. 34 Ékkel csapadék. 36 A labdarugó csapat tizenegy egyik tagjának réme. 37 Fonetikus mássalhangzó. 38 E-vel itt lesz nemsokára. 39 Skálahang. 41 U + helyhatározó. 43 5. á. 44 Ékkel rálehet ülni. 46 Házmesteri rangfokozat fordítva. 47 Budapesti villamoson van. 50 Méhcsapat, (i = j). 52 A budapesti gépkocsis vezetők ezt nem mondhatják magukról. 55 Idegen nyelven gabonaféle. 56 Egyiptomi mulatság. 58 Népesdűlet, kavargóság + állóvíz. 59 Ekezettel személynév. 60 Amdim. 63 Tartója valaminek. 64 Vágyódó (g = d). 66 a. y. 67 Világtáj + a. 71 Magyarul: szegény. 72 Időhatározó. 73 Ekezet nélkül helyhatározó. 75 Ez a dal megmondja, milyen a víze a Tiszának + e. 78 ...ál. Gyengén olvas. 80 Tolja. 81 Ez elűnteti az aránytalanságokat. 82 Állomás, idegen nyelven. 83 Házi négylábú. 84 A Balaton is ez. 85 Ó-vel sétatétel. 86 Ha kérnek tőle... 87 Ekezettel szerzőszám. 88 Vissza: előd. 90 Hordómérték. 93 Földi-nak ennyi aranyat küldött az édesanyja Bencé-lől. 95 A rádióból ismerjük ezt a szót. 97 h. n. 98 Francia névmás fon. 100 Iparos. 102 Szerb város. 103 Főúri családnév. 104 A méhcsaládban élnek. 107 Nagyközésg magyar Biharban. 111. Szövet fajta. 112 Vissza: súlymérték. 113 Idegen névelő. (fon.) 115 P-vel törökül: kutya. 116 Nemes vad. 117 Vissza súlymérték. 118 Ilyen víz is van.

Függőleges sorok:

1 Idézet Arany „Jóka ördögé”-ből. 2 Vissza szomorú emlékü folyó. 3 Mássalhangzó kettőzéssel világhírű tengeri fürdő. 4 Elemér kicsi korában. 5 Idegen névelő. 6 Nehéz vonni. 7 S-sel Londonban sok ilyen nap van. 8 Vissza k-val szórazó hely. 9 Ekezettel és e-vel díszes. 10 Az összetett betű cseréjével építésnél fontos. 11 Vissza két ponttal már nem haragszik. 12 Egyenlő. 13 Finom cigarettá dohány. (y = i). 14 Ekezettel kötőszó. 15 Török államférfi (z = k.) végén felesleges „l”. 16 Durván eltávolít. 17 A Fülemlé című vers egy sora. 19 „Rög” betűi keverve. 20 Kicsinyítő rag. 25 Ford. személynév. 27 E-vel csapás is lehet. 30 Háziállat. 32 Női név. 33 Ve-nyi szer. 34 Szállítsd ide. 35 Helyhatározó. 36 Jár-

mű teszi. 38 Férfi becenév. 40 Vissza afrikai tartomány; közben egy zavaró „n”. 41 B-vel nincs jó kedve. 42 Vissza: Juliska, de rövidebben. 43 Elődünk + fényesítő szer, meghonosított idegen szóval. 45 Szláv nép. 48 S. D. A. M. 49 Vissza időhatározó + a. 51 Idegen művészet. 53 Mert a ruha enélkül, mint vitorla szétrepül + kicsinyítő rag. 57 V-vel nem hiányzik. 61 Ekezettel az üveg nem tiszta (y = ly). 62 Sok szép lány ilyen. 63 Jókai regényhős; kettős is van belőle. 64 Fonetikus mássalhangzó. 65 Ó jól megnőtt. 66 R-rel gumí. 68 Takács teszi. 69 Bölcs ember volt. 70 Beiktatás. 71 Ázik félmultja (ford.). 74 Vissza „l”-el erőszakkal elvesz. 76 Fejmunkás. 77 Visszatartó. 79 Módi betűi keverve. 89 Az első eke. 91 Szilárd anyag. 92 Folytonossági hiány. 94 Idegen téglafal. 96 Vannak erről szakadt emberek is. 97 Török férfinév. 99 Eljárt tőle az idő. 101 A-vel gyermek reggelije. 103 Igaz. 105 ...mér. ősi férfinév. 106 N-nel férfinév. 108 Vissza mértani fogalom. 109 Főzék. 110 Kerget. 111 Idegen nyelven sorsjegy. 114 Mutató szócska. 116 A kecske rokona.

A 41. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Az erdélyi dalkultúra tizenöt harcosának neve, amelyek közül tizenkettőt kellett beküldeni: 1. Tárca (Bertalan), 2. Rezik Károly, 3. Willer József, 4. András Ede, 5. Inczedy Joksman Ödön, 6. Nemes Elemér, 7. Bródi Miklós, 8. Veress Gábor, 9. Út Lajos, 10. Heiter Gy. 11. Zsizsmann Rezső, 12. Hoffmann Ferenc, 13. Tolnay Ödön, 14. Fővényessy (Bertalan).

Megfejtették: Papp Mózes, Miklós László, Blénesy Lenke, Aczél László, Fábán Ferenc, Földényi Vilmosné, Lobenschuecz József, Stifter Béla, Sambach Károly, Csató Gyula, L. Egri Rózsa, Kürthy Erzsébet, Kostyala Árpád, Mártonffy Zoltánné, Simon Lujzi, Patyánszky Erzsébet, Szabó Zoltánné (Salonta), Rökk Ferenc, Szabó Zoltán (Oradea), Lippert László, Orbán Ius, Szentkirályi Teréz, Demeter Tucz, Zakariás I. István, Zakariás Tibor, Wagner Ferencné, Szép Károlyné, Adamicsa Lászlóné, Buzás Imre, Veréb Kati, P. Darvas Venéne, Kőrössi László, Bod Nóra, özv. Bod Lászlóné, Szalay Tusi, Jámbar Kálmán, Bartha Huska, Benedek Judit, Dombrády Ferenc, özv. Záknoffy Antalné, Barra Erna, Szabó Illés.

A kisírsolt könyvet Mártonffy Zoltánné (Oradea) nyerte meg. A kiadóhivatalban átvetheti.

Örökké hálás leszek a Gastro D felfedezőjének

ezzel a hála kitöréssel kezdi levelét I. Zgardan sorocai tanító, majd így folytatja:

Megkaptam a Gastro D. gyógyszert és nem tudom, hogy is köszönjem meg. A kezeléssel, bámulatos eredményt értem el. Hosszu évek szenvedéseitől váltott meg. Teljesen meggyógyult idült gyomorbetegségem, ismét tudok enni, aludni és ami a fő nyugodtan dolgozni. Tisztelettel kérem, küldjenek barátom számára is 2 üveggel.

Ilyen hálálkodó levél számszámra érkezik mindennap Császár E. gyógyszerterápiába, Bucuresti, Calea Victoriei 124, ahol a Gastro D. 130 lei utánvét mellett kapható.

A gyógyszer utóleráhatetlen hatását ezek a levelek igazolják legjobban.

Folyóirat-szemle

Megjelent a Jó Barát. A Jó Barát november 15-i száma az alábbi értékes tartalommal jelent meg: Dr Scheitz Vilmos: Liszt Ferenc (képekkel), B. I.: Hogyan állunk a távolbalattással? (képekkel), Hegyi Endre: Ósz, Fehér alkony (versek), Cs. A.: A nürnbergi vasutakiállítás (képekkel), Ilyés Sándor—Xántus János: Építsünk vitorlázó modellt (képekkel), Cserkészyrovat, Kósa János: Rókaélet (regényfolytatás). Kongreganisták rovata, Keresztrejtvény, Sport, Fakadó rügyek, Bélyegrovat, stb. Ezt a rendkívül tartalmas ifjúsági folyóiratot szívesen látnánk minden egyes magyar diák asztalán — akár fiú, akár leány — mert címének megfelelően igazi szórakoztató, oktató, nevelő jó barátja ifjúságunknak. Előfizetési ára egész évre 120 lei, megrendelhető: Római Katolikus Pósgimnázium, Cluj, Str. Kogalniceanu 2.

A Pásztortűz legújabb száma. A Pásztortűz legutóbbi számából megemlíthjük az alábbiakat: Biró Vencel: Megszépült a kriptá. Bözdői György: Sajgó seb (novella). — Szabédi László: A szabédi zsoldár (vers). — Szántó György: Az erdélyi éposz (Móricz Zsigmond Erdély-trilógiája). — Sándor Judit: Titok marad (vers.). — Maksay Albert: Bashab Habituold. — Octavian Goga: Minálunk (vers. I. Szemlér Ferenc fordítása). — Makkai László: Két világ határán. — Finta Zoltán: Diogenész hordója előtt (vers.). — Maksay Albert: V. Ziegler Emil kiállítás. — Tóth István: Szopos Sándor képei. — László Dezső: Új magyar sziget és mozgalom. — Nyi: Magyar kultúrkrónika. — Flórián Tibor: Zuhogó fényesben (vers.). — A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése. — Pécsi Ferenc: Egy polgár vallomása (Márai Sándor könyve). A kitérően szerkesztett szépirodalmi lap előfizetési ára egész évre 500, félévre 260, negyedévre 140 lei. Megjelenik havonta kétszer. Megrendelhető Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Megjelent a „Magyar Népegészségügyi Szemle”, dr Schmidt Béla fontos hivatást teljesítő egészségügyi havi folyóiratának legújabb száma (III. évf. 11. sz.) a következő tartalommal: Dr Frankl József: A rákelőző bőrelváltozások. Dr Trombitás József: Hogyan kell viselkednie a terhesség nőnek? Dr Pataki Jenő: Utazás a falu körüli (IV.). Dr Balogh András: Vörheny. — Vasárnapi iskola X. Dr Gergely Endre: A csecsemő természetes táplálása. — Kiseb cikkek: A csecsemő súly- és hosszúság növekedésének adatai. Bosnyák és kínai közmondások. Torokmandulák ártalmait. A világ sajtógyasztása. Könyvszemle.

Dr Tóth Tihamér művei:

Krisztus király	340 Lei
Tízparancsolat I.	340 "
Tízparancsolat II.	340 "
Hiszek egy Istenben	340 "
Hiszek Jézus Krisztusban	340 "
A szenvedő és győzedelmes	340 "
Hiszek az egyházban	153 "
A művelt ifju	153 "
A jellemes ifju	153 "
A vallásos ifju I.	153 "
A vallásos ifju II.	153 "
Krisztus és az ifju	100 "
Dohányzol?	28 "
Ne igyál!	35 "

Kapható:

KÖNYVOSZTALYUNKNÁL.

KÖZGAZDASÁG

Őszi munka a gyümölcsösben

Irta: Deutsch Dezső (Lipova)

II.

A boggyógyümölcsűk sem végnélkül igénytelenek. Ezeknek is szükségük van ápolásra. Jó talajmegmunkálás itt is időszerű. Trágyázásért, meszesítésért, hamuhintésért ezek is hálásak lesznek. A bokrok körüli felásással megőrizzük a talajnyirkosságot és kellő trágyázással biztosítjuk a jövő évi termés jószágát. Az egres és ribiszkebokrok elvéhédhét ágait még felásás előtt vágjuk ki től. A málnán ne hagyjunk meg többet 5-6 idei vesszőnél. A tavalyi letermettek már a termés leszedése után ki kellett volna től vágunk, amit, ha elmulasztottunk, most el kell végeznünk.

Új ültetésekhez a fagödrök immár késedelem nélkül elkészítendők. (A felső, jobbminőségű talajrésszel külön helyezendő a gödör szélére. Ez kerül majd a gyökerek közé).

A karók kötelékét vizsgáljuk meg. Elkorhadt hegyű karókat hegyezzünk meg újra.

Nyúlragás elleni védelemről gondoskodjunk. Tűskés ágakkal, vagy sással, náddal, esetleg ezek hiányában legalább is kukoricaszárral vegyük körül jó szorosan különösen a fiatalabb fák törzsét. Vizsgáljuk meg alaposan kerítésünket, nehogy a nyúlak bejuthassanak a kertbe, ahol a fákat nem tartjuk be védőkötéllel.

Ősszel van ideje a fiatalabb fák metszésének, koronaalakításának és az idősebb fák koronaalkításának. Csak hozzáértő emberrel végeztessük e munkát, mert szörnyűséges, hogy ilyenkor milyen károkat okoznak az avatatlannak. A kontárt úgy kell távol tartani fáinktól, mint a vértét, vagy a hernyót. (Egyébként módját ejtjük, hogy a fametszésről mihamarabb külön cikkben írjunk.) Ahol az öregebb fák megifjítását célozzuk, ott most kell a koronát megkisebbitni. Minden fűrészt vagy vágósebot elsimítandó és bekenendő.

Az átoltásra kerülő fák ágait is már most jó visszavágni.

Asáskor engedjük be a tyúkokat a kertbe, sok kártevő bogarat szednek fel.

Ahol tavaly rovarpusztító madarainknak mesterséges fészkek voltak raktunk ki, tisztítsuk ki ezeket és helyezzük fel ismét. A gyümölcsösünkbe szoktatott rovarvédő hasznos madarak, a kertgazda legjobb barátai, legalább is annyi termést mentenek meg a pusztulástól, mint a drága permetezés.

Gyümölcsraktárunkat főleg meleg időjárás esetén gyakran szellőztessük. A romlott gyümölcsöt válogassuk ki s ne dobjuk a szemétre, hogy tovább terjedhessen egy-másik gombabetegség, hanem — amit a háztartásban nem tudunk felhasználni — azt égessük el.

Új ültetést ajánlatos lombhullás után azonnal végbeinni. Kajszin és őszibarackfákat tanácsosabb tavasszal ültetni. Addig védett helyen, ferde helyzetben elvermelendők.

Ausschnitt Miksa lett a bányai gyárosok elnöke. Timişoara. Saját tud. A bányai gyárosok rendkívüli közgyűlést tartottak, amelyen Baltescu János dr. alelnök elnököl. Lendvai Jenő főtitkár betöltötte Totis Rezső belga királyi konzulnak az elnöki tisztségéről való lemondását. Totis egy ízben már lemondott, csak hogy ezt nem vették tudomásul. Most egészségi állapotára való tekintettel lépett vissza s utódjául Ausschnitt Miksát, a Resicaművek adminisztrátor delégatáját ajánlotta. Baltescu dr. Totis Rezső érdemeit méltatta, amelyeket jegyzőkönyvbe iktattak. A közgyűlés erre közfelkiáltással Ausschnitt Miksát választotta meg elnöknek, aki ezáltal automatikusan a GyOSZ alelnöke is lett. Megválasztásáról táviratilag értesítették. A Gyáriparosok Szövetsége kezelése alá vette a néhai Szana Zsigmondról nevezett alapot, amely mintegy háromszázhuszezer leire rug. Kamatait osztódijakra, szaktanfolyamokra, szakirodalomra fordítják.

Kiadja az Erdélyi Lapok Lapkiadó Rt.

SZÍNHÁZ

Szücs László nagy sikere az oradeai színházban

Ritka művészi élményben s minden tekintetben magasszintű színházi estében volt részünk azoknak, akik penteken végignézhetők az oradeai színházban Lehar Ferenc nagyoperettjét: A mosoly országát. Külön élménye volt az előadásnak Szücs László budapesti operaezenes vendégjátéka, aki gyönyörű tenorjával s megkapó, drámai erejű játékával magával ragadta a közönséget, amely egy-egy nagyobb száma után szünni nem akaró ünneplésben részesítette. Nemcsak énekben, de játékban is előkelően finom és művészi volt Szücs László, aki szerepének minden egyes jelenetét komoly talentummal és lelkiismeretességgel dolgozta ki. Mellette Solymosán Magda, Stefanidesz Ili, Tompa Pufi, Réthely Ödön, Dancsó György és Csoka József vitték nagy sikerre a nagyszerű előadást. A rendezés illuziókeltő és hangulatos volt, az előadás lendületét és tempóját Szücs László diktálta.

Egyetlen kifogásunk, hogy egy ilyen komoly gondokkal előkészített, tökéletes előadás keretében miért léptek fel olyan színészt — főleg legesenek tartjuk megírni a nevet — aki unja a színpadot és bosszantó passzivitással zavarja a játék menetét?

Stefanidesz József egy komoly muzsikus talentumával méltóképpen vezényelte a zenekart s a muzsika minden finom szépségét tökéletesen kihozta.

HETI MŰSOR:

ORADEA:

Vasárnap délután 3 óra: **Történekmég csodák.** — Olcsó helyárakkal. — Délután 6 óra: Szücs László világhírű tenorista felléptével: **Victoria.** Mérsékelt emelt helyárakkal. — Este 9 óra: Szücs László felléptével: **Victoria.** Mérsékelt emelt helyárakkal.

Hétfőn délután 5 óra a színházban: **Aki mer, az nyer.** Olcsó helyárakkal. — Este 9 óra: a Katolikus Körben: **En és a kisöcsém.** Olcsó helyárakkal.

Kedden délután 5 óra a színházban: **Leányálom.** Olcsó helyárakkal. — Este a Katolikus Körben: **Sárka lilom.** Olcsó helyárakkal.

Vasárnapi előadások. Vasárnap 3 óra: olcsó helyárakkal **Történekmég csodák** operett kerül színre, délután 6 és este 9 óra: Szücs László világhírű operaezenes felléptével a **Victoria** kerül színre. Mindkét előadást mérsékelt emelt helyárakkal tartják meg. Jegyelővét.

Hétfő és kedden délután a színházban. Hétfőn délután 5 óra az **Aki mer, az nyer.** — kedden délután 5 óra a **Leányálom** kerül színre. Mindkét délutáni előadás a színházban olcsó helyárakkal lesz megtartva.

Hétfő és kedden este a Katolikus Körben. Miután hétfőn és kedden este román előadás van a színházban, a társulat a Katolikus Körben tart előadást, mindkét este. Hétfőn este 9 óra az **En és a kisöcsém,** kedden este 9 óra a **Sárka lilom** kerül színre. Mindkét esti előadás a Katolikus Körben olcsó helyárakkal lesz megtartva.

Megérkezett az első küldemény külföldi

KALLA HALKONZERVEK

Egy darab Kalla Ostsee, tejes 18 lei
Egy darab Kalla göngyhaj 10 lei
Egy original doboz Kalla Ostsee saláta, netto 1 ker. 70 lei
Egy darab óriási orosz 250 lei
Egy darab pácolt hering hagymával . . . 7 lei

ASZÓDINÉNÁL, Sas-palota.

ARAD (Szendrei-társulat):

Vasárnap délután 3 óra: **Itt a szerelem.** — Délután 6 óra: **Itt a szerelem.** — Este román előadás.

Hétfőn este fél 9 óra: **Itt a szerelem.** — Kedden este fél 9 óra: **En és a kisöcsém.** Gábor Mara szubrettprimadonna bemutatkozása. Szerdán este fél 9 óra: **Aki mer, az nyer.** Csütörtök este fél 9 óra: **Aki mer, az nyer.** Péntek este fél 9 óra: **Aki mer, az nyer.** Szombat este fél 9 óra: **Aki mer, az nyer.**

TG.-MURES:

Vasárnap délután 3 óra: **Katz bácsi.** — Délután 6 óra: **Offenbach.** — Este 9 óra: **Szerencsetánc.**

A mozgószínházak műsora

Forum: Keresztes hadjárata.
Heyman: Antónia.
Apolló: Ne hagyj el.
Vestul: Vöröshaju asszony.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 8 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény), Cím a kiadóban 10 lei.

Házasság

Keresztény középkori uriember, ki jömenetelű üzlettel rendelkezik, keres magának hűséges élettársat. Némi hozomány megkívánatik. Csak komoly levélre válaszolok. Válasz „Otthon” jellegre e lap kiadóhivatalába kéretik.

Házasság

céljából megismerkedne diplomás vagy biztos állásban levő középkori uriemberrel, szép örekséggel bíró, fiatal urihölgy. Válasz „Jó feleség” jellegre a kiadóba kérek.

Lakás

3 szobás fürdőszobas utcai lakás azonnalra kiadó. Oradea, Str. Wilson 15.

3 szoba, előszoba, fürdőszobás lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Aurel Vlaicu 31-a.

Azonnal kiadó 1 vagy 2 személyre burtozott szoba ellátással vagy anélkül. Oradea, Str. Nicolae Zsiga No. 7.

Különféle

Intelligens szegénysorsu özvegy, akinek négy gyermeke van, a legnagyobb 14, a legkisebb 6 éves, megfelelő gyermekruhákért kézimunkálna. Cím: Schönfeld Lajosné, Oradea, Calea Victoria 45.

Zenker Margitnál újabb szabászati és varró tanfolyam kezdődik. Regele Ferdinánd No. 44.

Pianinót bérbe kérek. Str. Paul Chinez 3. (Calea Dorobantilor mellett).

Harangozást, templomtakarítást, díszítést elvállalok. Cím: Maricskó Jánosné, Oradea, Str. Bolchas 5.

Fiatal, ügyes bejárónót keres. Solyom. Regele Ferdinánd 67 II.

Borbély tanulóknak ügyes fiu felvétetik. Gyurtsik, Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 26.

Ügyes, megbízható inkasszós, csekély kaució ellenében felvétetik. Ora 4, Str. Căgalniceanu 4.

Püspökfürdői kedvezményes jegyek kiadóhivatalunkban kaphatók

Szerény igényű magános nő, német, román nyelvtudással keres alkalmazást, mint nevelőnő, házivezetőnő, internátus vagy pénzügy vezetője. Címét a kiadóba kér. „Munkaszerető” jellegre.

Házi vezetőnőnek ajánlkozik jobb nő ur emberhez, vidékre. Cím a kiadóban.

Óltárképek, kétoldalas lobozóképek, stációképek, vászonra festve, művészi kiviteben szállít, templomokat újrafestés aranyoz. Harling István ak. festő Siria, Jud. Arad.

Ültetés

Láposy Erzsébet zenetanárnő kezdő és haladó növendékekkel vállal. Str. Simeon Stefan No. 20.

Eladó 7 lakásos ház, kitűnő karban, nagy telekkel, évi hozama 32.000 lei, 200.000 leiért és más kitűnő ingatlan. Juricskay, Str. Aurel Lazar No. 11. ajtó 5.

Eladó egy tükör 150x75, két fotel, egy fehér szekrény, egy ágy, egy könyvszekrény és barokk ebédlő. Str. Brătianu No. 21.

Eladó két antik szekrény és egy komód. Oradea, Str. Saguna No. 7.

Egy kazal széna eladó. Oradea, Str. De la Vancea No. 16.

Francia barack csemeték, őszi ültetésre kaphatók dr. Kaczián Kálmán barackosban, Oradeán, Str. I. Ciordas No. 46.

Pontos óra- és ékszer javítások 20-40-60-80-100 lei, jól állással, arany karikagyűrűk 5-600 lei párja, arany karórák 700-800-1000 lei, nikkal zseb- és ébresztőórák 120-150-200 lei. Brilláns gyűrűk és fülbevalók 500-1000-3-4-5000 lei. Valódi ezüst árak grammja 3-4-5-6 lei. **HERBST óra- és ékszeráruház,** Regele Ferdinand No. 3.

Egy darab 2. számú szárnyszivattyú eladó. Str. Szta- roveszky No. 18.